

NORA KOMMUN

ÅRSREDOVISNING 2016

Antagen av kommunfullmäktige 2017-05-17

Dnr ks2017-155

Innehållsförteckning

Vad hände under 2016	3
Kommunövergripande mål.....	4
Ekonomisk översikt	7
Personal- och hälsobokslut	11
Finansiella rapporter	15
Redovisningsprinciper	23
Driftredovisning	24
Kommunfullmäktige.....	24
Kommunstyrelsen	25
Gemensamma kostnader för kommunen	26
Administration	26
Fastighet- och Kostverksamhet	27
Teknisk verksamhet/Bygg	28
Tillväxt och utveckling.....	28
Förskoleverksamhet.....	32
Fritidshem	33
Grundskola.....	35
Gymnasium och kommunala aktivitetsansvar (KAA)	38
Vuxenlärande.....	40
Elevhälsan	41
Fritidsgårdar.....	42
Hälso- och sjukvård och rehabilitering (HSR).....	42
Hemtjänst	43
Särskilt boende	44
Funktionshinder/stödverksamhet	45
Individ- och familjeomsorg.....	47
Arbetsmarknadsåtgärder	50
Integrationsverksamhet	50
Gemensamma poster	51
Avskrivningar	51
Skatteintäkter	52
Finansnetto	52
Finansiella nyckeltal över de senaste tre åren	52
Investeringsredovisning	53
NoraBostäder AB	55
Nora Fastigheter AB	55
Nora Kommuns Organisation 2016.....	57
Revisionsberättelse	57

Vad hände under 2016

Nora kommuns vision är Nora – möjligheternas kommun där historia och framtid skapas!

Nora är en känd kultur och turistort som vi bygger vidare på. Där ambitionen är att bygga varumärket Nora och öka attraktionskraften.

Ett Nora som utvecklas så fler vill bo här och fler får möjlighet att skapa sin framtid med jobb och utvecklingsmöjligheter i en lugn och trygg miljö.

Att fortsätta arbeta för en bra förskola och skola samt en trygg och god omsorg.

Under 2016 ökade Nora sin befolkning med 163 personer och totalt var befolkningen 10 665 personer. Vilket är glädjande och mycket högre än våra fullmaktigemål.

Glädjande är att vi under 2016 sett flera byggkranar runt om i staden. Det kommunala bostadsbolaget färdigställde 23 lägenheter vid Smedgården.

Vi har även sett att flera privata aktörer har byggt lägenheter som naturligtvis bidragit till den utökade befolkningstillväxten. Vilket är extra glädjande, då det var några år sedan vi såg den bostadsutvecklingen som nu sker. Dessutom byggdes egnahemsvillor.

Då Nora är en pendlingskommun som är starkt knutet till Örebro arbetsmarknad så är det viktigt för oss med en bra och hållbar infrastruktur. Därför måste vi arbeta för en bättre och snabbare kommunikation mot arbetsmarknadsregioner.

Under året startade vi ett näringslivsråd för att förbättra dialogen med Nora företagare och köpmän. Där en arbetsgrupp bildats bestående av tjänstemän och företagare som arbetat med att ta fram gemensamma mål och vision. Kontinuerliga företagsbesök har gjorts under året.

Den kommunala förskolan Sagoskatten blev färdigbyggd och invigdes i december. Det var 25 år sedan en ny förskola byggdes i Nora.

I Nora finns i dag 150 föreningar varav 35 är idrottsföreningar.

I bokslutet för 2016 visade Nora kommun på ett positivt resultat på 8,3 mkr.

Politiskt så splittrades samarbetet mellan S och V. En gemensam budget med S och Mp för 2017 beslutades 2016.

Det här hände under 2016:

- *Noras befolkning ökade med 163 personer*
- *Nora Torg färdigställt*
- *Fortsatt utveckling av Bryggeriområdet.*
- *Andel inköpta ekologiska livsmedel ökade*
- *Detaljplan för Trångbo har vunnit laga kraft.*
- *Gratis båtturer med Plaskus*
- *En kommunikatör anställdes.*
- *Andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen har ökat.*
- *Nora har bäst resultat i länet.*
- *Öppnat Fritidsbank med hjälp av SISU/ÖLIF.*
- *Erbjudande om högre tjänstgöringsgrad till personal inom vården.*
- *Martingården HVB hem för ensamkommande öppnade*
- *Arbetsmarknadsprojekt för NJOV startade*
- *Nya bryggor på Trångbo camping*
- *Ny cykelväg Pershyttan - Alvägen*
- *Ny lekplats på Dalsta.*
- *Det fina Initiativet av vårdpersonalen till festen i Folkets park för våra äldre.*

Vill rikta ett stort Tack till all personal för det fina arbete som utförts under 2016.

En kostnadsmedvetenhet i verksamheterna visar nu ett större positivt resultat än som beslutades i budgeten för 2016.

Vill även tacka för de insatser som gjorts i integrationsarbetet för alla de ensamkommande barn som kom till Nora.

Solveig Oscarsson (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Kommunövergripande mål

Kommunfullmäktige har beslutat om följande vision och övergripande mål för Nora kommun.

- Kommunens vision:
 - *Nora – möjligheternas kommun där historia och framtid skapas.*
- Kommunens övergripande mål:
 - *Nora har en socialt, kulturellt, ekonomiskt och ekologiskt hållbar utveckling.*
 - *Nora kommun har god livskvalité för alla som bor eller verkar här.*
 - *Nora kommun har förutsättningar för ett livslångt lärande.*
 - *Nora är en kommun med ett näringsliv och en arbetsmarknad som utvecklas.*
 - *Nora är ett välkänt kultur- och turistmål under hela året.*
 - *Nora kommun är en attraktiv arbetsgivare.*

Kommunfullmäktige har i budget 2016 beslutat om styrmått och målnivåer för dessa i anslutning till de övergripande målen. Flera av styrmåtten har dock visat sig svåra att följa upp och för vissa styrmått finns inte tillgängliga mätvärden varje år.

Visionen

Visionen anknyter till Noras varumärke "Utmärkta Nora" som bygger på kommunens långsiktiga arbete att bevara och utveckla kommunens kulturmiljöer. Detta arbete har under 2016 fortsatt genom att östra delen av Nora Torg färdigställts i enlighet med principerna i Byggnadsordningen. Kommunens fastighetsbolag Nora Fastigheter AB har även fortsatt utvecklingen av Bryggeriområdet, ett industriområde från slutet av 1800-talet, där ett 20-tal företag under de senaste åren fått nya lokaler. En ny infart till järnvägsområdet vid Nora station har även färdigställts.

I och med att Nora redan är starkt knutet till Örebro arbetsmarknad är också Noras framtid nära knuten till utvecklingen för länet. Tre omständigheter är förmodligen avgörande för åt vilket håll Nora kommer att utvecklas framöver.

- Det är strategiskt viktigt att i första hand satsa på byggande av bostäder för äldre för att därigenom öka omsättningen av småhus som efterfrågas av barnfamiljer.
- Även om Nora uppenbarligen är en attraktiv bostadsort (vilket tydligt syns i förhållandevis höga fastighetspriser och kraftig utpendling) är bättre kommunikationer med Örebro (och därmed landet som helhet) mycket betydelsefullt för kommunens utveckling.
- Nora är redan en attraktiv turistkommun och det är sannolikt också turist- och besöksnäringarna som har störst utvecklingsmöjligheter.

Framgångar på alla tre områdena är troligen nödvändiga för att Nora ska utvecklas positivt framöver.

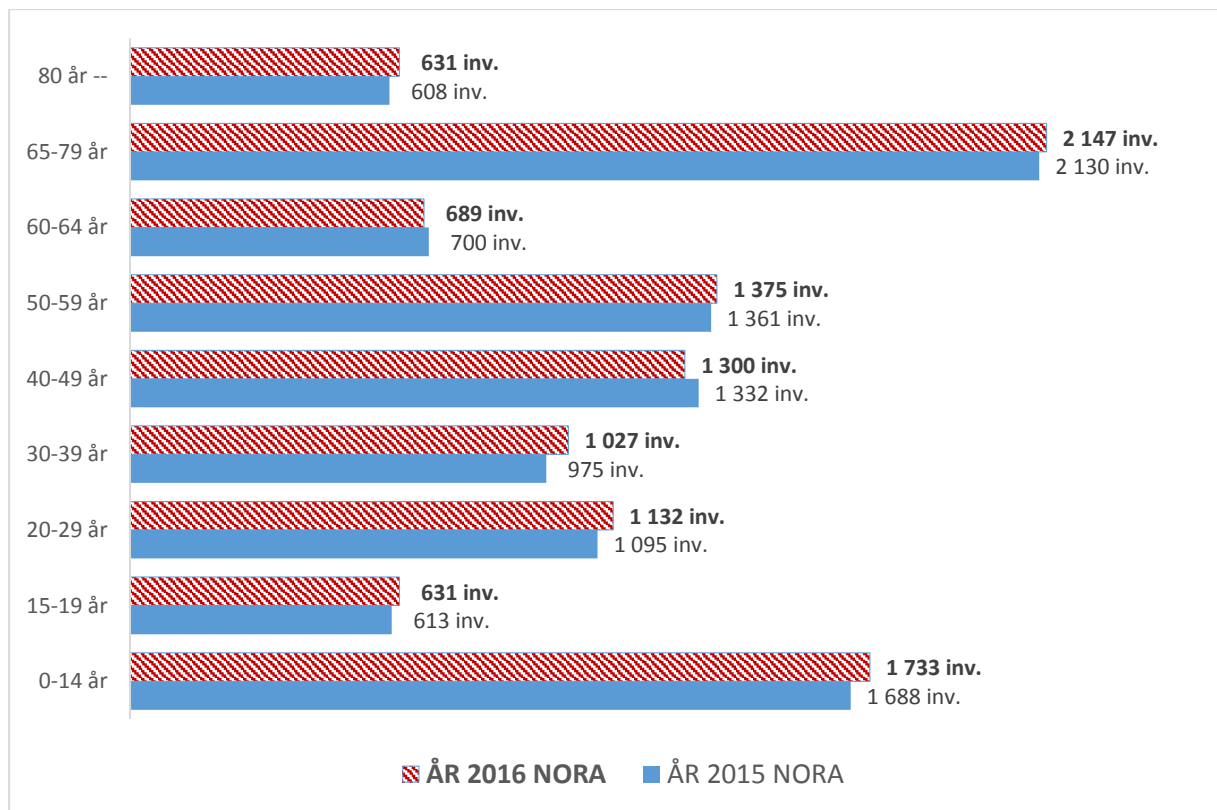
Hållbar utveckling

I styrmåtten/indikatorer anges målnivåer för befolkningsutveckling, ekonomisk utveckling, befolkningens självskattade hälsa, ungas framtidstro, andel ekologiska livsmedel i kommunens måltidsverksamhet, energiförbrukning i kommunens verksamhet, antal bostäder i kommunen m.m. Som exempel på styrmått/indikatorer kan nämnas att andelen ekologiska produkter i kommunens måltidsverksamhet ska öka till 31 procent under perioden och att antalet bostäder ska öka med 25 vartannat år. Andelen av inköpta ekologiska livsmedel ökade under verksamhetsåret till 32,6 procent vilket överträffar målet.

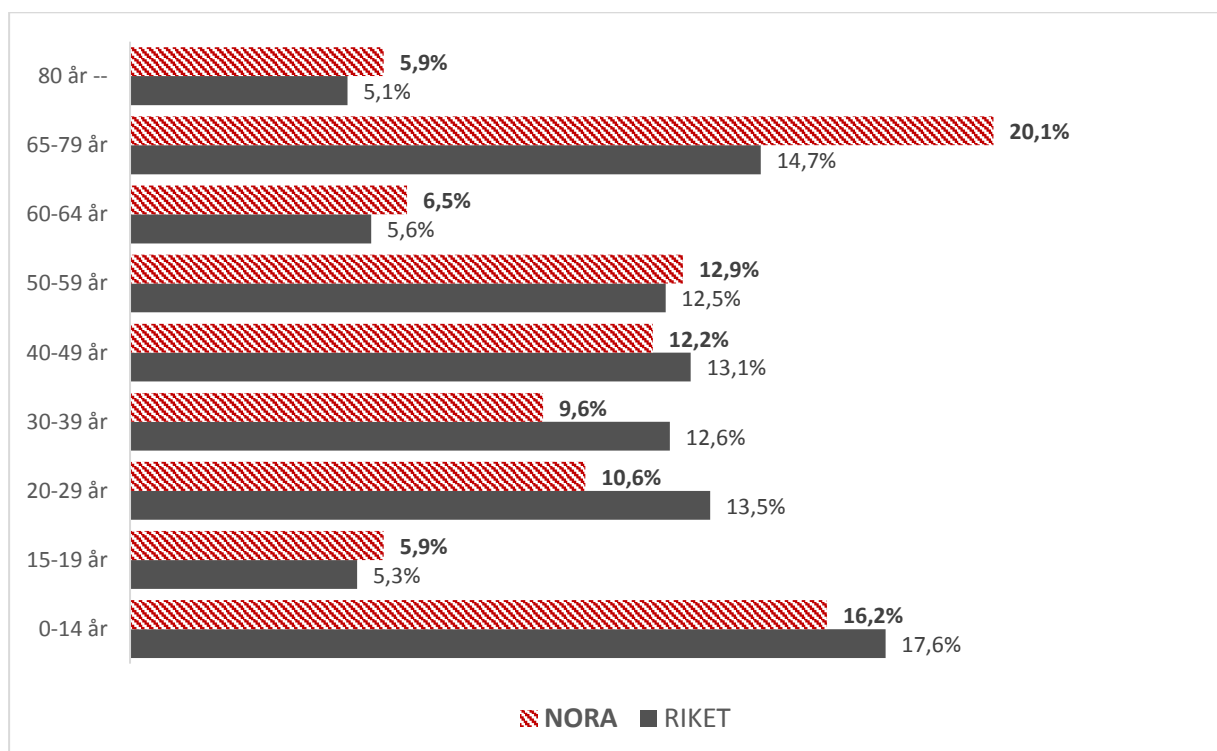
Under 2016 har antalet Norabor ökat med 163 personer till 10 665 invånare. Under året har 723 personer flyttat in till kommunen, men 535 har flyttat ut. Det innebär att kommunen har ett flyttningsöverskott på 188 personer, där 157 (netto) invånare kommer från annat land. Under året föddes 96 barn i kommunen. Antalet avlidna invånare uppgick till 121 personer. Födelseunderskottet blev 25 personer. De senaste fem åren har kommunen ett genomsnitt på födelseunderskottet om 26 personer. Uppgifterna hämtade från SCB:s befolkningsstatistik.

Åldersstruktur

Nora kommuns åldersindelning för åren 2015 och 2016. Den största procentuella ökningen mellan åren och åldersgrupp är åldersgruppen 30-39 år och största minskningen har skett i åldersgruppen 40-49 år.

Diagrammet nedan visar på Nora kommuns population och dess andel i respektive åldersgrupp och i jämförelse med riket för 2016. Det man kan utläsa är att kommunen har fler äldre än riket proportionellt i förhållande till populationen.

Arbetslöshet

Arbetslösheten låg på 7,6 procent (7,8 procent 2015) vid årets slut, enligt Arbetsförmedlingens statistik. Genomsnittet för länet låg vid samma tidpunkt på 8,2 procent (8,7 procent 2015).

Boende

För att åstadkomma en positiv befolkningsutveckling krävs kontinuerligt byggande av nya bostäder. NoraBostäder AB har under 2016 färdigställt 23 nya bostäder i flerbostadshus i kv. Duvan (Smedgården). I privat regi har sex småhus färdigställts under året. Totalt har kommunens "lägenhetsbestånd" ökat med 29 lägenheter/boplatser.

Nora – ett välkänt kultur- och turistmål

Turistbyrån har haft fler än 145 000 kundkontakter under 2016, en ökning med 8 procent på ett år. Antalet besökare på webbplatsen visitnora.se har ökat med 7 procent till 119 700 webb-besök. Besöksnäringen rapporterar samstämmigt att det var ett bra år och fram till sista oktober hade antalet gästnätter inrapporterat till SCB ökat med ca 7,6 procent.

Nora har god livskvalitet

Norabornas upplevda trygghet och nöjdhet med service och kommunikationer samt kommunen som en plats att bo och leva på är de faktorer som mäts och även här är målet att värdena ska förbättras under de närmaste åren. 67 procent av kommuninnevånarna uppgav 2016 att man kan rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen. Detta är en minskning i jämförelse med föregående mätning 2014 som deklarerade 73 procent.

Ett av kommunens målsättning är att öka antalet nyföretagande och för innevarande år var målet sex nystartade företag per tusen innevånare, men resultatet visar på 4,8 nystartade företag.

Kommunikationer

Region Örebro län ansvarar för länets kollektivtrafikmyndighet. Region Örebro län har påtagit sig uppdraget att utreda förutsättningarna för att förverkliga Länspendeln, vilket innebär persontrafik med tåg på sträckan Nora-Örebro men något beslut i frågan om och när detta ska förverkligas har inte tagits under året.

Framtiden

Inom besöksnäringen förväntas en fortsatt expansion. Byggnaderna i kv. Bryggeriet är nu renoverade och till stor del uthyrda, men en större lokal står outhyrd efter Bergslagens Destilleri AB:s konkurs.

Vad gäller besöksnäringen är utvecklingen av Trängbo camping en högst aktuell fråga i närtid. Ett detaljplanarbete har genomförts med syfte att åstadkomma fler uthyrningsenheter inom Trängbo camping. Detaljplanen syftar också till att förbättra parkeringsmöjligheter m.m. i anslutning till campingen. Upphandling av ny entreprenör för Trängbo camping har genomförts och utvecklingen av campingen kommer att ske i samarbete med den nye entreprenören.

Nyckelfaktorer för att kommunen ska utvecklas på ett positivt sätt är att bostadsbyggandet kan öka. Förbättring av kommunikationerna till grannkommunerna är även det en strategiskt viktig fråga.

De medborgarundersökningar som genomfördes 2010, 2013, 2014 och 2016 pekar också på behovet av att tydligare involvera befolkningen i kommunens utveckling.

Avslutningsvis

Nora ligger i gränslandet mellan den stora staden och glesbygden. För att Nora kommun framöver ska ha befolkningsmässig och ekonomisk tillväxt krävs av allt att döma kraftfulla och systematiska satsningar på att utveckla kommunen som en allt mer attraktiv bostadsort och som ett allt mer attraktivt besöks- och turistmål. Dessutom krävs en förbättring av kommunikationerna till våra grannkommuner.

Ekonomisk översikt

Nora kommun redovisade ett positivt resultat på 8,3 mkr, vilket innebar ett budgetöverskott om 7,8 mkr. Verksamheterna redovisade totalt ett budgetöverskott med 6,9 mkr. Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämningsreserv redovisar ett budgetunderskott 0,3 mkr samt finansiella poster redovisade ett överskott gentemot budget om 1,2 mkr.

I resultatet ingår en engångspost för slutreglering av pensionsåtagande för Ädelreformen om 4,3 mkr, vilket möjliggjorde nedskrivning av exploateringsmarken med 4,1 mkr. Kommunen gjorde också en nedskrivning av långfristiga fordringar avseende Nitro Nora BS skuld till kommunen om 1,5 mkr.

Riktade statsbidraget för nyanlända och integration om 9,6 mkr, har används till integration i föreningslivet, arbetsmarknadsåtgärder och finansierat kostnadsökningar inom verksamheterna där extraordinära kostnader har uppkommit på grund av flyktingsituationen.

Verksamheternas budgetöverskott beror bland annat på att lönerrevisionen omfattade bara nio månader (8,4 mkr) men att posten var helårsbudgeterad, vakanser under året ex. fastighetsstrateg, kommunikatör och lägre vikarieanvändning inom förskolan och fritidshem. Återbetalningen (2,8 mkr) av interkommunal ersättning från Örebro kommun och försörjningsstödet som redovisar ett budgetöverskott om 1,3 mkr bidrog också till kommunens positiva resultat. Kommunens förväntade investeringsutgifter under året blev lägre (78 procent) beroende på att Bergslagen Kommunalteknik inte genomförde sina tilldelade investeringar under året, vilket gav lägre avskrivningar än budgeterat.

Verksamhetens redovisade också några negativa poster, främst kostnaderna för bostadsanpassning (1,2 mkr) och utskrivningsklara (0,7 mkr) samt fler placeringar i externa gruppboende än beräknat (1,0 mkr). Personlig assistans redovisade ett budgetöverskridande om 1,6 mkr.

Kommunen uppfyllde balanskravet

Enligt kommunallagen ska kommunerna uppfylla balanskravet. Det innebär att intäkterna måste överstiga kostnaderna. Grundregeln är att kommunen ska återställa ett underskott. Det betyder att överskott måste täcka ett underskott inom de närmaste tre åren. Vid ett underskott ska kommunfullmäktige besluta om en särskild åtgärdsplan. Det är bara om kommunen har synnerliga skäl som fullmäktige kan besluta att inte uppfylla kravet på att återställa underskottet.

Balanskravsutredning	År 2016	År 2015
Årets resultat	8,3 mkr	2,1 mkr
Avgår realisationsvinster	-0,0 mkr	
Tillkommer/avgår justeringsposter		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	8,3 mkr	2,1 mkr
Medel till resultatutjämningsreserv		
Årets balanskravsresultat	8,3 mkr	2,1 mkr

Balanskravsresultatet är årets resultat efter balanskravsjusteringar och förändring av resultatutjämningsreserv. Balanskravsjusteringar är realisationsvinster, realisationsförluster, orealiserade förluster i värdepapper och orealiserad återföring av förluster i värdepapper. Orealiserad betyder en förväntad vinst eller förlust, men som inte förverkligats så länge tillgången inte har sålts.

Kommunens resultatutjämningsreserv (RUR) är 7,0 mkr och avsättning till resultatutjämningsreserven kan göras om resultatet överstiger två procent av årets skatter och generella statsbidrag. Förutsatt att det egna kapitalet inklusive ansvarsförbindelsen är positivt, vilket det inte är i år (-58,6 mkr) och därmed kan inget avsättning göras till RUR.

Resultaträkning	År 2016	År 2015
Verksamhetens intäkter	140,8 Mkr	91,6 Mkr
Verksamhetens kostnader	-710,1 Mkr	-631,9 Mkr
Jämförelsestörande poster	4,3 Mkr	4,2 Mkr
Avskrivningar	-13,1 Mkr	-14,0 Mkr
Verksamhetens nettokostnader	-578,1 Mkr	-550,1 Mkr
Skatteintäkter	583,2 Mkr	550,2 Mkr
Finansiella intäkter	3,7 Mkr	2,6 Mkr
Finansiella kostnader	-0,5 Mkr	-0,6 Mkr
Årets resultat	8,3 Mkr	2,1 Mkr
Eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen	-58,6 Mkr	-88,0 Mkr
2 % av skatter och bidrag	11,7 Mkr	11,0 Mkr
Resultatutjämningsreserven	-3,3 Mkr	-8,9 Mkr

Från och med den 1 januari 2013 ger kommunallagen en möjlighet att, under vissa förutsättningar, reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR). Denna reserv kan kommunen sedan använda för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, och på så sätt möta variationer i konjunkturerna.

Kommunen kan bygga upp en resultatutjämningsreserv inom ramen för det egna kapitalet. Resultatutjämningsreserven gör det möjligt att reservera en del av överskottet i goda tider. Därefter kan medlen användas för att täcka underskott vid exempelvis lågkonjunktur. Två krav gäller för disposition ur RUR. Båda kraven ska vara uppfyllda samtidigt:

- Förändringen av årets skatteunderlag ska understiga den genomsnittliga utvecklingen under de senaste tio åren.
- Balanskravsresultatet ska vara negativt och reserven får användas för att nå ett nollresultat.

Nettokostnader, skatteintäkter och finansnetto

Kommunens verksamheter finansieras med 99,1 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag, jämfört med 100,0 procent 2015. Sammantaget ökade verksamheternas nettokostnader med 5,1 procent (28,0 mkr). Nettokostnadsökningen har sin främsta förklaring i att kommunen har haft kostnader för nyanlända som finansierats med riktade statsbidrag.

Skatteintäkterna är beroende av löne- och sysselsättningsutvecklingen i hela landet. Staten utjämnar skillnaden mellan kommuner, vilket gör att kommunens skattekraft inte har så stor betydelse för kommunens skatteintäkter i sin helhet. Det utjämningsystem som gäller garanterar alla kommuner 115,0 procent av medelskattekraften i landet. De kommuner som inte når upp till den nivån, bland andra Nora med en nivå på 92,7 procent, får inkomstutjämningsbidrag från staten.

Noras skatteintäkter och generella statsbidrag var 583,2 mkr. Det innebar en ökning med 6,0 procent och i kronor räknat med 33 mkr från 2015. Utfallet blev 0,3 mkr lägre än kommunen budgeterat. I resultaträkningen ingår statsbidrag om 9,6 mkr avseende tillfälliga stödet från staten gällande flyktingsituationen.

Kommunens finansnetto, det vill säga skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader, var 3,2 mkr. De finansiella intäkterna består främst av utdelning från Kommuninvest, borgensavgifter och avkastning på likvida medel. De finansiella kostnaderna består till största delen av räntekostnad på intjänade pensionsförmåner.

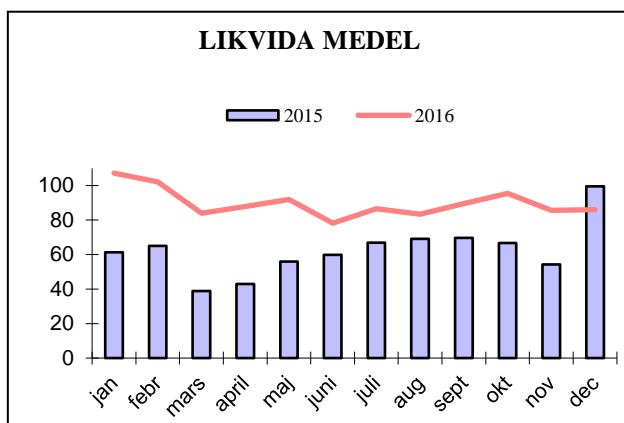
Eget kapital och soliditet

Soliditeten är kommunens eget kapital i förhållande till totala tillgångar, och är ett mått på kommunens långsiktiga ekonomiska styrka. Lagen om kommunal redovisning innebär att kommunerna ska redovisa pensionsåtaganden enligt den så kallade blandmodellen. Det betyder att endast pensionsåtaganden intjänade från och med 1998 ska redovisas som en avsättning i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 ska inte bokföras som skuld i balansräkningen. I stället redovisas de som ansvarsförbindelse inom linjen.

Kommunens soliditet exklusive ansvarsförbindelsen för pensionsåtagande ligger på 55,6 procent och med pensionsåtagandet (ansvarsförbindelsen) är soliditeten negativt på 15,5 procent.

Likviditet

De likvida medlen, det vill säga de tillgångar kommunen har i kassa och bank, uppgick vid årets slut till 86,0 mkr (99,5 mkr 2015).

Investeringar

Årets bruttoinvesteringar uppgick till 32,9 mkr exklusive exploateringsmark. Årets större investeringar:

IT-investeringar	2,0 mkr
Vatten/avlopp och renhållning	18,2 mkr
Gator	6,1 mkr
Torget-Kungsgatan	1,4 mkr
Inventarier inom Utbildning	2,3 mkr
Inventarier inom Social omsorg	0,9 mkr

Pensionsåtaganden

Den kommunala redovisningslagen preciserar hur man ska hantera de pensionsåtaganden som anställda tjänat före 1998. Pensionsförmåner som intjänats före 1998 ska redovisas som ansvarsförbindelse. Pensionsförmåner från och med 1998 redovisas i resultaträkningen och skuldförs som avsättning i balansräkningen. Utbetalningen av pensionsförmåner redovisas som kostnad, oavsett när de intjänades. Noras pensionsutbetalningar i år blev 10,0 mkr relaterat mot 13,8 mkr för 2015. För pensionsförpliktelserna har kommunen gjort avsättningar i balansräkningen.

Borgensåtagande

Kommunens borgensåtagande uppgick vid årsskiftet till 717,0 mkr varav 90,0 mkr avser underborgen för derivatransaktioner till Bergslagens Sparbank AB:s, Nordea Bank Finland Abp för NoraBostäder AB:s och Nora Fastigheter AB:s. Utnyttjad borgenslimit per den 31 december 2016 uppgick till 618,0 mkr. Utnyttjade borgenslimiterna avser NoraBostäder AB 239,0 mkr, Nora Fastigheter AB 372,0 mkr, Bergslagens Kommunalteknik (BKT) 3,3 mkr, förlustansvar för egnahemslån 0,2 mkr samt tre föreningar 3,5 mkr. Outnyttjad borgenslimiterna har NoraBostäder AB 1,0 mkr, Nora Fastigheter AB 8,0 mkr.

Finansiella mål

Kommunfullmäktige fastställde två finansiella mål i budgeten för 2016.

- Resultatmål innebar att det ekonomiska resultatet budgeterades till 0,1 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Årets resultat på 8,3 mkr innebär 1,4 procent av skatteintäkter och statsbidrag, och därmed uppfylls detta finansiella mål.
- Det andra målet är att årets investeringar exklusive investeringar i VA- och renhållningsverksamheten ska finansieras med egna medel, dvs. lånefinansiering ska undvikas. Nora kommun har inte lånat till årets investeringar och uppfyller därmed detta finansiella mål.

Framtiden utifrån ekonomiskt perspektiv

Källa: SKL ekonomirapport MakroNytt 2016 Nr 2 – daterad 2016-12-21

Konjunkturen och skatteunderlaget bromsar in

Svensk ekonomi fortsätter växa i god takt också nästa år. BNP ökar då med 2,5 procent jämfört med 3,4 procent i år. Sysselsättningen ökar samtidigt som arbetslösheten minskar ytterligare. År 2017 kan därmed beskrivas som ett högkonjunkturår. Därefter beräknas den ekonomiska utvecklingen återgå till mer normala och mer måttliga tal. Det betyder en betydligt långsammare tillväxt i skatteunderlaget än vad som noterats de senaste åren. Samtidigt är de demografiska utmaningarna fortsatt besvärliga. Det gör att ett betydande gap riskerar uppstå mellan kommunsektorns kostnader och intäkter.

Fortsatt bra fart i svensk ekonomi också 2017

Den svenska ekonomin har efter en nästan åtta år lång lågkonjunktur återhämtat sig efter den internationella finansiella kris som utlöstes hösten 2008.

Svensk ekonomi kan i nuläget beskrivas vara i konjunkturell balans vilket innebär en nivå på resursutnyttjandet som långsiktigt bör vara i samklang med en inflation på 2 procent. Vägen till konjunkturell balans har varit lång och svensk ekonomi har inte fått mycket hjälp från utvecklingen i omvärlden. Tvärtom har internationell tillväxt varit betydligt svagare än normalt och utvecklingen av svensk export har därför varit ganska knackig. Istället är det utvecklingen av inhemsk efterfrågan som i mångt och mycket bidragit till den svenska ekonomins återhämtning. Inte minst investeringarna har under de senaste åren ökat starkt. De senaste åren har också den offentliga konsumtionen ökat snabbt till följd av det mycket stora antalet asylsökande. Däremot har de svenska hushållen varit relativt återhållsamma med sina utgifter vilket bidragit till att hushållens sparande nått mycket höga nivåer.

De senast årens starka tillväxt i svensk ekonomi har fört med sig en betydande ökning av antalet sysselsatta. Arbetslösheten har därmed gradvis sjunkit. Trots den positiva utvecklingen på arbetsmarknaden har löneutvecklingen varit fortsatt dämpad. Även priserna har ökat betydligt mindre än normalt, vilket föranlett Riksbanken att föra en fortsatt mycket expansiv penningpolitik med negativa räntor som följd. Den låga inflationen har inneburit att reallönernas utveckling har varit relativt god, trots relativt låga årliga nominella lönepåslag.

I år beräknas BNP växa med 3,4 procent vilket är en bra bit mer än normalt. Den starka tillväxten kan, liksom under föregående år, i hög grad återföras på kraftigt stigande investeringar. Framför allt byggnadsinvesteringarna ökar mycket kraftigt. Det stora antalet asylsökande under slutskedet av 2015 gör också att statlig och kommunal konsumtion i år ökar kraftigt.

Utvecklingen av hushållens konsumtionsutgifter har däremot under en stor del av året varit fortsatt dämpad. Hushållens syn på svensk ekonomi och dess framtidsutsikter, så som de bland annat framkommer i Konjunkturinstitutets konjunkturbarometer, har varit uttalat negativ sedan slutet av 2014. Under de senaste månaderna har dock hushållens uppfattning och förväntningar blivit mindre negativa samtidigt som det i statistiken kan skönjas en något starkare tillväxt i hushållens konsumtionsutgifter.

Även nästa år beräknas inhemsk efterfrågan öka i relativt god takt. En fortsatt stark tillväxt i investeringarna är en bidragande faktor. Bättre fart på hushållens konsumtionsutgifter är en annan. Samtidigt beräknas kommunal konsumtion även nästa år öka relativt mycket. På plussidan finns också en bättre exporttillväxt, som delvis är ett resultat av den svaga svenska kronan. Ett omslag från kraftigt ökade lagerinvesteringar i år till mer måttliga lagerinvesteringar nästa år håller dock tillbaka efterfrågan. BNP beräknas öka med 2,5 procent vilket innebär en fortsatt förbättring av konjunkturläget. Nästa år kan därmed beskrivas som ett högkonjunkturår för svensk ekonomis del.

En sammantaget fortsatt stark tillväxt i efterfrågan och produktion innebär att läget på arbetsmarknaden förbättras ytterligare. Antalet arbetade timmar i den svenska ekonomin beräknas 2017 öka med 1,3 procent vilket kan jämföras med en ökning med 1,8 procent i år. Den positiva utvecklingen innebär att arbetslösheten gradvis minskar ner till 6,3 procent.

Trots det förbättrade läget på arbetsmarknaden beräknas löneutvecklingen bli fortsatt dämpad med en ökning av genomsnittlig timlön med 2,9 procent.

Ett ökat resursutnyttjande, bättre fart på privat konsumtion, högre råvarupriser och en försvagad krona innebär att prisökningstakten gradvis stiger under året. Efter hand når ökningen av konsumentpriserna mätta som KPIF 2 procent (KPI exklusive hushållens räntekostnader). Mot en sådan bakgrund är bedömningen att Riksbanken under hösten 2017 höjer styrrentan. Den stramare penningpolitiken får till följd att kronan stärks och då framför allt mot euron.

Återhämtningen i svensk ekonomi, med en relativt stark utveckling av sysselsättningen, har inneburit en gynnsam utveckling av kommunernas och landstingens skatteunderlag. I reala termer beräknas skatteunderlaget öka med i genomsnitt 2 procent åren 2015–2017 vilket är ungefär det dubbla mot normalt.

Utvecklingen åren 2018–2020

Den beräknade utvecklingen åren 2018–2020 ska inte uppfattas som en prognos utan är i stället en framskrivning gjord på basis av ett antal antaganden. Styrande i detta upplägg är att svensk ekonomi på sikt återgår till konjunkturrell balans. Det innebär att BNP avgörs av utvecklingen på utbudssidan, dvs. av hur produktivitet och potentiell sysselsättning utvecklas.

Den samlade efterfrågan bestäms därmed i huvudsak av utvecklingen på utbudssidan. För kommunsektorns del antas kostnaderna utvecklas i takt med demografen plus en historisk trend. Eftersom befolkningsutvecklingen framöver är relativt snabb – inte minst för barn och till viss del äldre – innebär detta en kostnadsutveckling som är betydligt starkare än normalt.

I och med att den svenska ekonomin återgår till konjunkturrell balans och därefter utvecklas i lugnare takt blir skatteunderlagets utveckling åren 2018–2020 betydligt svagare. Det blir då mycket svårare för kommuner och landsting att få intäkter och kostnader att gå ihop. Reala ökningarna i skatteunderlaget på 0,5–1 procent ska klara demografiska krav som växer 1,5 procent årligen samt eventuella ambitionshöjningar.

Försämrade förutsättningar för kommunsektorn

En mer normal – långsammare – utveckling av skatteunderlaget, samtidigt som kommunsektorns kostnader växer i relativt snabb takt, innebär att ett betydande och växande gap riskerar uppstå mellan sektorns kostnader och intäkter. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) metod att tillåta kostnaderna öka i takt med behov och trend, samtidigt som resultatet hålls konstant på 1 procent av skatter och generella

statsbidrag, leder kalkylmässigt till betydande skattehöjningar. Det betyder inte att det är den mest sannolika utvecklingen – kommuner och landsting kommer att motverka det hotande gapet genom att hålla tillbaka kostnadsökningarna.

Mellan 2017 och 2020 beräknas det gap som uppstår i SKL:s kalkyler motsvara en sammantagen utdebitering på närmare 2 kronor. Skattehöjningar i den storleksordningen skulle ha en påtagligt negativ inverkan på hushållens disponibla inkomster. Mellan 2017 och 2020 växer de reala disponibla inkomsterna med endast 0,7 procent per år i reala termer. Räknat per invånare innebär det en minskning. Hushållens konsumtionsutgifter förutsätts öka snabbare än hushållens inkomster vilket är liktydigt med en nedgång i hushållens sparande.

Samtidigt som kommuner och landsting har betydande problem med att få intäkter och kostnader att gå ihop sker en betydande förbättring av statens finansiella sparande. Förbättringen beror till mycket stor del på den nedgång som beräknas ske i antalet asylsökande. Även krympande sjuktal håller tillbaka statens kostnader.

Den beskrivna utvecklingen för åren 2018–2020 ska inte uppfattas som den mest sannolika. Det är långtifrån säkert att utvecklingen blir så odramatisk som

SKL här har utgått från. Att svensk ekonomi under en så lång period som fem år (2016–2020) skulle klara sig undan en lågkonjunktur vore i sig ganska unikt. Under de senaste 40 åren har relativt kortvariga högkonjunkturer som regel avlösts av konjunkturförsvagningar med vikande sysselsättning och stigande arbetslöshet som följd. En svagare utveckling av svensk ekonomi innebär att också skatteunderlagets utveckling försvagas.

Beräkningen av utvecklingen åren 2018–2020 baseras på de antaganden som gjorts på utbudssidan, dvs. antaganden om sysselsättning och produktivitet. Hur olika delar av efterfrågan utvecklas har med denna utgångspunkt en relativt begränsad betydelse för utvecklingen av BNP och skatteunderlag. Att den offentliga konsumtionen växer i förhållande till BNP påverkar däremot vilka skatter som behöver tas ut.

I framskrivningen beräknas kommuner och landsting höja skatten med bortemot 2 kronor 2018–2020. En så pass omfattande höjning på så kort tid är inte trolig. Mer sannolikt är att kommunsektorns kostnader utvecklas långsammare än vad SKL här har räknat med. Syftet med att skriva fram kostnaderna med demografi och historisk trend är att påvisa det gap som riskerar uppstå om kommunsektorns kostnader skulle fortsätta växa på samma sätt relativt demografin, som tidigare.

Personal- och hälsobokslut

Den personalekonomiska redovisningen syftar till att som ett komplement till den traditionella årsredovisningen, lyfta fram personalfrågorna. Informationen används dels inom kommunen för att göra jämförelser med den egna verksamheten och dels med övriga verksamheter. Därutöver används uppgifterna för jämförelse med övriga kommuner i landet.

Nora kommuns personal- och hälsobokslut 2016 kommer från kommunens personalsystem Personec. I detta bokslut har kommunen beslutat att redovisa åldersindelningen enligt SKLs standard för nyckeltal, vilket innebär att åldersindelningen skiljer sig från föregående år.

Antal anställda

Kommunen hade i december 740 tillsvidareanställda, varav 639 kvinnor och 101 män. Omräknat till heltid motsvarar det 683 årsarbetare, fördelat på 585 kvinnor och 98 män. Jämfört med 2015 är det en ökning med 16 personer medan antalet årsarbetare ökade med 12. Till detta tillkommer 36 PAN-anställda (personlig assistent) vilket är en ökning med 13 personer jämfört med 2015.

År 2016 Verksamhetsindelning	Antal personer			Andel av personer			Årsarbetare			Snittålder		
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Kommunchef - Verksamhetschef		3	3		0 %	0 %		3	3		58 år	58 år
Stöd och service	53	20	73	7 %	3 %	10 %	49	19	68	47 år	51 år	48 år
Tillväxt och utveckling	15	6	21	2 %	1 %	3 %	15	6	21	48 år	51 år	49 år
Omsorgen	348	27	375	47 %	4 %	51 %	306	27	333	46 år	44 år	46 år
Förskolan - Skolan	223	45	268	30 %	6 %	36 %	215	43	258	48 år	47 år	48 år
TOTALT	639	101	740	86 %	14 %	100 %	585	98	683	47 år	47 år	47 år

Under året tillsvidareanställdes en person på grund av konverteringsregeln som innebär att en visstidsanställning automatiskt övergår i en tillsvidareanställning.

I genomsnitt har kommunen haft 69 visstidsanställda medarbetare, vilket motsvarar 59 årsarbetare. Det är en ökning med 17 årsarbetare i jämförelse med 2015.

Månadsanställda i genomsnitt per månad	År 2016	År 2015
Antal personer	69	47
Antal årsarbetare	59	42

En förklaring till att både antalet tillsvidareanställda och visstidsanställda medarbetare har ökat under 2016 är behovet av mer personal utifrån flyktingsituationen och ensamkommande barn. Sammanställningen inkluderar vikariat och allmän visstidsanställning

Antal timanställda medarbetare per månad har varit 350 personer eller 95 årsarbetare. Det är en ökning med 19 årsarbetare i jämförelse med 2015.

Timanställda vikarier i genomsnitt per månad	År 2016	År 2015
Antal personer	350	264
Antal årsarbetare	95	76
Antal timmar	15 648	12 465

Ett led i kommunens personalpolitik är att minska på antalet timanställningar och öka sysselsättningsgraden. Under verksamhetsåret har antalet timvikarier dock ökat, till viss del för att en snabbare hemtagningsprocess från vården sker vilket skapar ett ökat tryck på hemtjänsten som temporärt mötts upp med timvikarier. Under året har beslut fattats att anställda inom äldreomsorgen ska erbjudas tjänst med en sysselsättningsgrad om lägst 65 procent.

Inom många av kommunens yrkesgrupper blir konkurrensen om arbetskraften hårdare och kommunen får svårare att rekrytera till exempel lärare, förskollärare, socialsekreterare, undersköterskor och sjuksköterskor. Kommunen har på grund av detta tagit fram en rekryteringsstrategi och påbörjat ett arbete med att utarbeta en kompetensförsörjningsplan.

	Anställningstrygghet		
	Tillsvidare anställda	Månads anställda	Tim anställda
År 2015	70 %	5 %	25 %
År 2016	64 %	6 %	30 %

Sysselsättningsgrader

Medelsysselsättningsgraden för tillsvidareanställda i kommunen ligger på 92 procent. Männens snitt ligger på 97 procent och kvinnornas på 91 procent.

Nora kommuns vision är att alla ska ha rätt till en heltidsanställning. Detta är viktigt ur flera aspekter; det ger bland annat möjlighet att klara sin försörjning bättre, samtidigt som jämställdheten mellan manlig och kvinnlig personal ökar. Genom att erbjuda de anställda en möjlighet till heltidssysselsättning ökar vår attraktionskraft som arbetsgivare.

Sysselsättningsgrad	100 %			90-99 %			80-89 %			75-79 %			25-74 %		
	K	M	Tot	K	M	Tot	K	M	Tot	K	M	Tot	K	M	Tot
År 2015	363	83	446	50	2	52	65	3	68	82	1	83	64	8	72
År 2016	383	92	475	47	1	48	66	3	69	88	2	90	55	3	58

Ålders- och könsfördelning

Av kommunens tillsvidareanställda är 86 procent kvinnor och 14 procent män. Antalet anställda i åldersgrupperna upp till 29 år har ökat med 11 personer sedan förra

Ålders- och könsfördelning Åldersintervall	År 2016			År 2015			Förändring		
	K	M	Totalt	K	M	Totalt	K	M	Totalt
Tom 29 år	53	8	61	43	7	50	10	1	11
30-39 år	124	18	142	113	17	130	11	1	12
40-49 år	167	30	197	161	30	191	6		6
50-59 år	198	31	229	192	28	220	6	3	9
60 år -	97	14	111	115	15	130	-18	-1	-19
TOTALT	639	101	740	624	97	721	15	4	19

året. Åldersgruppen 30-39 år har ökat med 12 personer. Åldersgruppen 40-49 år har ökat med 6 personer. Åldersgruppen 50-59 år har ökat med 9 personer och åldersgruppen 60 år och äldre har minskat med 19 personer. Medelåldern i kommunen är 47 år.

Pensioner

Till och med 2021 kommer över 103 tillsvidareanställda medarbetare uppnå 65 års ålder, bl.a. 13 lärare, 13 förskollärare, 5 barnskötare, 22 undersköterskor, 5 vårdare och 5 vårdbiträden.

Personalomsättning

Under januari till och med december 2016 avslutade totalt 74 personer sin anställning i Nora kommun.

Personalomsättning på grund av:	År 2016			År 2015		
	K	M	Tot	K	M	Tot
Ålderspension	16	1	17	25	3	28
Egen uppsägning	36	13	49	25	6	31
Annan anledning	7		7	6	1	7
Arbetsbrist					1	1
Avliden	1		1		2	2
TOTALT	60	14	74	56	13	69

Personalkostnader

Sjukfrånvaro	År 2016	År 2015
Total sjukfrånvaro/sammanlagd ordinarie arbetstid	6,41	5,49
Summa tid med långtidsfrånvaro (> 60 dagar)/total sjukfrånvaro	33,57	38,60
Summa tid med korttidsfrånvaro (< 60 dagar)/total sjukfrånvaro	66,43	61,40
Total sjukfrånvaro kvinnor/sammanlagd ordinarie arbetstid - Kvinnor	6,96	6,34
Total sjukfrånvaro män/sammanlagd ordinarie arbetstid - Män	3,47	2,78
Total sjukfrånvaro t.o.m. 29 år/sammanlagd ordinarie arbetstid för gruppen	7,79	5,87
Total sjukfrånvaro 30-49 år/sammanlagd ordinarie arbetstid för gruppen	6,01	4,91
Total sjukfrånvaro fr.o.m. 50 år/sammanlagd ordinarie arbetstid för gruppen	6,57	6,48

Den totala sjukfrånvaron under året blev 6,4 procent, vilket är en ökning från året innan med 0,9 procent. Av den totala sjukfrånvaron utgjorde 66,4 procent korttidsfrånvaro (sjukfrånvaro upp till 60 dagar), vilket är en ökning mot året innan då korttidsfrånvaron utgjorde 61,4 procent utav den totala sjukfrånvaron. Långtidsfrånvaron minskade, från att ha utgjort 38,6 procent utav den totala sjukfrånvaron 2015, till 33,6 procent 2016.

Inom verksamhetsområde omsorg är sjukfrånvaron högst med en total sjukfrånvaro på 7,8 procent och där långtidssjukfrånvaron utgör 35,4 procent. Inom verksamhetsområde skola och förskola är den totala sjukfrånvaron 5,1 procent där den långa sjukfrånvaron utgör 38,2 procent. Verksamhetsområde tillväxt och utveckling har en total sjukfrånvaro på 5,5 procent där långtidssjukfrånvaron utgör 4,8 procent och Stöd och service har en total sjukfrånvaro på 4,8 procent där långtidssjukfrånvaron utgör 23,8 procent.

Liksom i hela Sverige har sjukfrånvaron ökat inom alla kommunens verksamhetsområden. Några enheter inom verksamhetsområde omsorg sticker ut med en sjukfrånvaro på över 10 procent. En vidare analys och förslag på åtgärder kommer att arbetas med under året. Under 2016 har bland annat utbildning i stresshantering och GDQ grupputveckling genomförts som åtgärder för att förebygga ohälsa.

Arbetsmiljö och utbildning

Utbildning

Under året har ett antal utbildningar anordnats för att förebygga och främja hälsa för kommunens anställda. Regelbundet återkommande utbildningsinsatser är Grundläggande Brandskyddsutbildning och Hjärt- och Lungräddning för personalen. Utbildning för chefer, fackliga företrädare och skyddsombud har genomförts inom systematiskt arbetsmiljöarbete samt i rehabilitering och nya AFS 2015:4 Organisatorisk- och social arbetsmiljö.

Sedan några år erbjuds personal att delta i stresshanteringskurser enligt KBT/ACT som står för Kognitiv Beteendeterapi och Acceptance commitment Training (Therapy). Under kursen får deltagarna del av teoretisk forskning och hjälpsamma strategier för att förebygga och hantera stress i såväl arbets- som privatlivet.

Pilotprojektet Aktiv vardag som startades 2015 fortsatte fram till augusti 2016. Syftet med projektet var att skapa kunskap och förståelse kring ett hälsosamt liv. Deltagarna har erbjudits en blandning av regelbunden personlig rådgivning, egen fysisk aktivitet kombinerat med gemensamma fysiska aktiviteter och föreläsningar i olika teman som motion, kost, sömn och stress.

Personal inom förskolan har under året fått utbildning i att hantera svåra situationer.

Två utbildningar har genomförts i förflyttningsteknik för personal inom omsorgen. Totalt har 24 förflyttningssinstruktörer utbildats som i sin tur ska utbilda sina kollegor. Syftet med utbildningsinsatsen är att förebygga belastningsskador och värkproblematik.

Nora kommun erbjuder företagshälsovård och de vanligaste insatserna som används är sjukgymnast/naprapat och därefter stödsamtal hos beteendevetare. Läkare används framförallt vid rehabilitering, hälsoundersökningar för nattpersonal och vaccinationer.

Friskvårdskuponger

Kommunens friskvårdserbjudande i form av friskvårdskuponger har fortsatt att locka många medarbetare. Totalt omfattas 928 medarbetare av erbjudandet och vid årsskiftet hade 584 medarbetare använt sig av friskvårdskupongerna vilket motsvarar knappt 60 procent av de anställda. Det är en liten minskning mot föregående år, då 63 procent nyttjade friskvårdskupongerna.

Personalföreningen

Personalföreningen har ca 470 medlemmar. Föreningen erbjuder en mängd aktiviteter, bland annat vattengymnastik, biokväll, cykelutflykt, teater, badminton, bussutflykter samt Kommunflåset.

Arbetskadorna och tillbud

Under året har 26 arbetsskadeanmälningar inkommit till personalavdelningen. Majoriteten av arbetsskadorna avsåg olycksfall så som snubbel- och halkolyckor och liknande. Det förekommer också arbetsskador gällande utfall från brukare, barn på förskolan och elever i skolan som slår mot personal samt en arbetsskada där en anställd förlorat ett finger i en maskin i ett av kommunens kök.

Utöver arbetsskadeanmälningarna har 25 tillbudsrapporter inkommit till personalavdelningen. De gäller bland annat stress då vikarier inte kunnat tillsättas, fysisk arbetsmiljö kopplat till luft, halkrisk samt aggressivt beteende hos brukare och elever.

I chefernas arbetsmiljöansvar ingår att analysera arbetsskadorna och tillbuden och dessa tas upp på arbetsplatsträffar tillsammans med medarbetarna för att förbygga framtida olycksfall.

Definitioner

Tillsvidareanställd: Personal vars anställning inte är tidsbegränsad

Visstidsanställd: Anställning för en förutbestämd, tidsbegränsad period

Antal anställda: Tillsvidareanställda personer med månadsanställning vid mätillfället

Antal deltidsanställda: Personer med månadsanställning som har en fastställd arbetstid

Sjukfrånvaro i procent av arbetstiden: Den totala sjukfrånvaron i procent av den ordinarie arbetstiden för samtliga anställda, inklusive timavlönade under mätperioden

Finansiella rapporter

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING		KONCERNEN		KOMMUNEN	
		År 2016	År 2015	År 2016	År 2015
Intäkter	Not 1	191 714 tkr	149 769 tkr	140 800 tkr	91 619 tkr
Kostnader	Not 2	-724 860 tkr	-652 364 tkr	-710 073 tkr	-631 863 tkr
Jämförelsestörande poster	Not 3	4 336 tkr	4 154 tkr	4 336 tkr	4 154 tkr
Avskrivningar och nedskrivningar	Not 4	-39 674 tkr	-33 223 tkr	-13 143 tkr	-14 010 tkr
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER		-568 484 tkr	-531 664 tkr	-578 080 tkr	-550 100 tkr
Skatteintäkter	Not 5	447 765 tkr	431 567 tkr	447 765 tkr	431 567 tkr
Generella statsbidrag och utjämning	Not 6	135 420 tkr	118 629 tkr	135 420 tkr	118 629 tkr
Finansiella intäkter	Not 7	1 175 tkr	113 tkr	3 699 tkr	2 606 tkr
Finansiella kostnader	Not 8	-9 497 tkr	-10 894 tkr	-463 tkr	-635 tkr
ÅRETS RESULTAT (förändring av eget kapital)	Not 9	6 379 tkr	7 751 tkr	8 341 tkr	2 067 tkr

Kassaflödesanalys

KASSAFLÖDESANALYS		KONCERNEN		KOMMUNEN	
		År 2016	År 2015	År 2016	År 2015
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		6 379 tkr	7 751 tkr	8 341 tkr	2 067 tkr
Avskrivningar		39 674 tkr	33 223 tkr	13 143 tkr	14 010 tkr
Övriga ej likviditetspåverkande poster	Not 10	7 207 tkr	-3 248 tkr	8 379 tkr	46 279 tkr
		53 260 tkr	37 726 tkr	29 863 tkr	62 356 tkr
Minskning/Ökning varulager		-3 121 tkr	-	-3 121 tkr	-
Minskning/Ökning kundfordringar		736 tkr	6 504 tkr	3 502 tkr	3 737 tkr
Minskning/Ökning övriga kortfristiga fordringar		-19 733 tkr	1 879 tkr	-22 425 tkr	353 tkr
Minskning/Ökning leverantörsskulder		4 164 tkr	9 869 tkr	5 226 tkr	3 373 tkr
Minskning/Ökning övriga kortfristiga rörelseskulder		10 697 tkr	5 774 tkr	4 703 tkr	-79 315 tkr
KASSAFLÖDE FRÅN LÖPANDE VERKSAMHETEN		46 003 tkr	61 752 tkr	17 748 tkr	-9 496 tkr
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	Not 11	-93 329 tkr	-62 907 tkr	-32 933 tkr	-15 999 tkr
Sålda materiella anläggningstillgångar		789 tkr	9 066 tkr	6 tkr	330 tkr
Investeringar i finansiella anläggningstillgångar	Not 12	-	-4 131 tkr	-	-4 131 tkr
Amortering av finansiella anläggningstillgångar		1 647 tkr	945 tkr	1 624 tkr	32 963 tkr
KASSAFLÖDE FRÅN INVESTERINGSVERKSAMHETEN		-90 893 tkr	-57 027 tkr	-31 303 tkr	13 163 tkr
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Erhållen utdelning		-	-	-	45 310 tkr
Upptagna lån		50 000 tkr	52 000 tkr	-	-
Amortering av skuld		-	-	-	-
KASSAFLÖDE FRÅN FINANSIERINGSVERKSAMHETEN		50 000 tkr	52 000 tkr		45 310 tkr
ÅRETS KASSAFLÖDE		5 110 tkr	56 725 tkr	-13 555 tkr	48 977 tkr
<i>Likvida medel vid årets början</i>		111 999 tkr	55 274 tkr	99 510 tkr	50 533 tkr
<i>Likvida medel vid årets slut</i>		117 109 tkr	111 999 tkr	85 955 tkr	99 510 tkr

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras, förutom kassa- och banktillgodohavande, kortfristiga finansiella placeringar.

Balansräkning

BALANSRÄKNING	KONCERNEN		KOMMUNEN		
	År 2016	År 2015	År 2016	År 2015	
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	Not 13	690 226 tkr	639 729 tkr	137 041 tkr	118 975 tkr
Maskiner och inventarier	Not 14	22 721 tkr	22 942 tkr	20 267 tkr	20 394 tkr
Förbättringsutgifter på annans fastighet	Not 15	289 tkr	220 tkr	289 tkr	220 tkr
Pågående investeringar	Not 16	35 381 tkr	37 933 tkr	604 tkr	4 067 tkr
Finansiella anläggningstillgångar	Not 17	6 464 tkr	8 111 tkr	62 751 tkr	64 375 tkr
Summa anläggningstillgångar		755 081 tkr	708 935 tkr	220 952 tkr	208 031 tkr
Omsättningstillgångar					
Förråd mm		5 431 tkr	2 310 tkr	5 431 tkr	2 310 tkr
Fordringar	Not 18	74 008 tkr	55 011 tkr	64 622 tkr	45 699 tkr
Likvida medel	Not 19	117 109 tkr	111 999 tkr	85 955 tkr	99 510 tkr
Summa omsättningstillgångar		196 548 tkr	169 320 tkr	156 008 tkr	147 519 tkr
SUMMA TILLGÅNGAR		951 629 tkr	878 255 tkr	376 960 tkr	355 550 tkr
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	Not 20				
Årets resultat		6 379 tkr	7 751 tkr	8 341 tkr	2 067 tkr
Resultatutjämningsreserv		7 000 tkr	7 000 tkr	7 000 tkr	7 000 tkr
Övrigt eget kapital		148 664 tkr	140 913 tkr	194 117 tkr	192 050 tkr
Summa eget kapital		162 043 tkr	155 664 tkr	209 458 tkr	201 117 tkr
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	Not 21	49 875 tkr	45 574 tkr	49 875 tkr	45 574 tkr
Andra avsättningar	Not 22	600 tkr	2 767 tkr	0 tkr	1 161 tkr
Skulder					
Långfristiga skulder		591 000 tkr	541 000 tkr	-	-
Kortfristiga skulder	Not 23	148 111 tkr	133 250 tkr	117 627 tkr	107 698 tkr
Summa avsättningar och skulder		789 586 tkr	722 591 tkr	167 502 tkr	154 433 tkr
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		951 629 tkr	878 255 tkr	376 960 tkr	355 550 tkr
PANTER OCH ANSVARSFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-	-
Ansvarförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och avsättningar	Not 24	268 045 tkr	289 160 tkr	268 045 tkr	289 160 tkr
Övriga ansvarförbindelser		172 tkr	170 tkr	-	-
Borgensåtaganden	Not 25	7 017 tkr	7 248 tkr	618 017 tkr	568 248 tkr

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Försäljningsintäkter	2 418 tkr	2 609 tkr
Taxor och avgifter	20 640 tkr	18 308 tkr
Hyror och arrenden	11 415 tkr	12 195 tkr
Statliga driftbidrag	86 113 tkr	39 406 tkr
EU-bidrag	119 tkr	133 tkr
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	4 204 tkr	4 445 tkr
Ersättning från Försäkringskassan	8 428 tkr	7 920 tkr
Övriga intäkter	7 463 tkr	6 603 tkr
SUMMA	140 800 tkr	91 619 tkr
Not 2 Verksamhetens kostnader	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Löner och sociala avgifter	381 912 tkr	347 714 tkr
Pensionskostnader	31 400 tkr	29 304 tkr
Köp av verksamhet	154 267 tkr	136 665 tkr
Lokal- och markhyra	49 152 tkr	47 884 tkr
Bränsle, energi, vatten, övriga fastighetskostnader	3 703 tkr	3 830 tkr
Lämnade bidrag	20 718 tkr	15 327 tkr
Telefon, ADB, porto	6 810 tkr	6 699 tkr
Livsmedelskostnader	10 920 tkr	9 502 tkr
Övriga kostnader	51 191 tkr	34 938 tkr
SUMMA	710 073 tkr	631 863 tkr
Not 3 Jämförelsestörande poster	År 2016	År 2015
<i>Kommunen och koncernen</i>		
Återbetalning pensionskostnader från ÄDEL-reformen	4 336 tkr	-
Återbetalning av premier i sjukförsäkringssystemet	-	4 154 tkr
SUMMA	4 336 tkr	4 154 tkr
Not 4 Avskrivningar	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Verksamhetsfastigheter	352 tkr	360 tkr
Fastigheter för affärsverksamhet	2 050 tkr	1 858 tkr
Publika fastigheter	3 245 tkr	3 084 tkr
Fastigheter för annan verksamhet	299 tkr	270 tkr
Maskiner och inventarier	7 150 tkr	8 408 tkr
Förbättringsutgift förhyrd fastighet	47 tkr	30 tkr
SUMMA	13 143 tkr	14 010 tkr
Not 5 Skatteintäkter	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Preliminär kommunalskatt	449 925 tkr	431 926 tkr
Prognos slutavräkning innevarande års skatteintäkter	-2 152 tkr	445 tkr
Slutavräkning föregående års skatteintäkter	-8 tkr	-804 tkr
SUMMA	447 765 tkr	431 567 tkr
Not 6 Generella statsbidrag	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Inkomstutjämningsbidrag	92 693 tkr	83 183 tkr
Kostnadsutjämningsbidrag	3 617 tkr	4 403 tkr
Strukturbidrag		1 076 tkr
Regleringsbidrag	-358 tkr	-401 tkr
Kommunal fastighetsavgift	20 120 tkr	19 807 tkr
Bidrag för LSS-utjämning	9 724 tkr	10 561 tkr
Statsbidrag för flyktingmottagning	9 624 tkr	-
SUMMA	135 420 tkr	118 629 tkr

Not 7 Finansiella intäkter	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Räntor på likvida medel	110 tkr	56 tkr
Räntor på reversfordringar	1 031 tkr	289 tkr
Övriga finansiella intäkter	2 558 tkr	2 261 tkr
Utdelning Nora Fastigheter AB	-	45 310 tkr
Nedskrivning aktier Nora Fastigheter AB	-	-45 310 tkr
SUMMA	3 699 tkr	2 606 tkr
Not 8 Finansiella kostnader	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Räntor på anläggningslån o övrigt	27 tkr	13 tkr
Ränta på pensionsavsättningar	436 tkr	622 tkr
SUMMA	463 tkr	635 tkr
Not 9 Kommunallagens balanskrav	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Årets resultat enligt resultaträkning	8 341 tkr	2 069 tkr
-avgår realisationsvinster	-6 tkr	-
Justerat resultat	8 335 tkr	2 069 tkr
Not 10 Ej likviditetspåverkande poster	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Av- och nedskrivningar	5 245 tkr	140 tkr
Avsatt till pensioner	4 301 tkr	1 947 tkr
Övriga avsättningar	-1 161 tkr	-1 118 tkr
Nedskrivning aktier Nora Rådhus	-	45 310 tkr
Realisationsvinster	-6 tkr	-
SUMMA	8 379 tkr	46 279 tkr
Not 11 Investering i anläggningstillgångar	År 2016	År 2015
<i>Koncernen</i>		
Nora Kommun	32 933 tkr	15 999 tkr
NoraBostäder AB	23 604 tkr	36 690 tkr
Nora Fastigheter AB	36 792 tkr	10 218 tkr
Koncernmässig överlåtelse	-	-
SUMMA	93 329 tkr	62 907 tkr
<i>Kommunen</i>		
Investering i mark, byggnader och teknisk anläggning	28 780 tkr	7 231 tkr
Investering i maskiner och inventarier	7 139 tkr	7 774 tkr
Förändringar i pågående investeringar	-2 986 tkr	994 tkr
Påverkan på likvida medel finansiering	32 933 tkr	15 999 tkr
Not 12 Investering i finansiella tillgångar	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Andelar i Kommuninvest AB	-	4 131 tkr
SUMMA		4 131 tkr

Not 13 Mark, byggnader och tekniska anläggningar	År 2016	År 2015
<i>Koncernen</i>		
Bokförda värden:		
Nora kommun	137 041 tkr	118 975 tkr
NoraBostäder AB	252 256 tkr	214 793 tkr
Nora Fastigheter AB	339 626 tkr	344 658 tkr
Koncernmässig justering	-38 697 tkr	-38 697 tkr
SUMMA	690 226 tkr	639 729 tkr
<i>Kommunen</i>		
<i>Ack anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	216 036 tkr	211 560 tkr
Nyanskaffningar	28 780 tkr	7 231 tkr
Omklassificering	-671 tkr	-2 310 tkr
Avyttringar/utrangeringar	-4 097 tkr	-445 tkr
Vid årets slut	240 048 tkr	216 036 tkr
<i>Akkumulerad avskrivningar/nedskrivning</i>		
Vid årets början	-97 061 tkr	-91 489 tkr
Årets avskrivningar enl. plan	-5 946 tkr	-5 572 tkr
Avyttringar/utrangeringar	-	-
Årets nedskrivningar	-	-
Vid årets slut	-103 007 tkr	-97 061 tkr
BOKFÖRT VÄRDE 31 DEC	137 041 tkr	118 975 tkr
<i>Bokfört värde fördelat per fastighetskategori:</i>		
Verksamhetsfastigheter	3 569 tkr	3 921 tkr
Fastigheter för affärsverksamhet	45 595 tkr	29 446 tkr
Publika fastigheter	77 896 tkr	70 910 tkr
Fastigheter för annan verksamhet	3 458 tkr	3 407 tkr
Exploateringsmark	6 523 tkr	11 291 tkr
SUMMA	137 041 tkr	118 975 tkr
Not 14 Maskiner och inventarier		
<i>Koncernen</i>		
Bokförda värden:		
Nora kommun	20 267 tkr	20 394 tkr
NoraBostäder AB	956 tkr	928 tkr
Nora Fastigheter AB	1 498 tkr	1 620 tkr
SUMMA	22 721 tkr	22 942 tkr
<i>Kommunen</i>		
<i>Ack anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	79 462 tkr	72 383 tkr
Nyanskaffningar	7 023 tkr	7 665 tkr
Avyttringar/utrangeringar	-4 865 tkr	-586 tkr
Vid årets slut	81 620 tkr	79 462 tkr
<i>Ack avskrivningar</i>		
Vid årets början	-59 068 tkr	-51 246 tkr
Årets avskrivningar enligt plan	-7 150 tkr	-8 408 tkr
Avyttringar/utrangeringar	4 865 tkr	586 tkr
Vid årets slut	-61 353 tkr	-59 068 tkr
BOKFÖRT VÄRDE 31 DEC	20 267 tkr	20 394 tkr

Not 15 Förbättringsutgifter på annans fastighet	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
<i>Ack anskaffningsvärden</i>		
Vid årets början	6 629 tkr	6 520 tkr
Nyanskaffningar	116 tkr	109 tkr
Vid årets slut	6 745 tkr	6 629 tkr
<i>Ack avskrivningar</i>		
Vid årets början	-6 409 tkr	-6 379 tkr
Årets avskrivningar enligt plan	-47 tkr	-30 tkr
Vid årets slut	-6 456 tkr	-6 409 tkr
BOKFÖRT VÄRDE 31 DEC	289 tkr	220 tkr
Not 16 Pågående investeringar	År 2016	År 2015
<i>Koncernen</i>		
Bokförda värden:		
Nora kommun	604 tkr	4 067 tkr
NoraBostäder AB	2 106 tkr	31 237 tkr
Nora Fastigheter AB	32 671 tkr	2 629 tkr
SUMMA	35 381 tkr	37 933 tkr
Ingående balans	37 933 tkr	11 098 tkr
Under året nedlagda kostnader	59 982 tkr	34 970 tkr
Under året genomförda omfördelningar	-62 534 tkr	-8 135 tkr
Utgående balans	35 381 tkr	37 933 tkr
<i>Kommunen</i>		
Ingående balans	4 067 tkr	3 073 tkr
Under året nedlagda kostnader	361 tkr	3 139 tkr
Under året genomförda omfördelningar	-3 824 tkr	-2 145 tkr
Utgående balans	604 tkr	4 067 tkr
Not 17 Finansiella anläggningstillgång	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Aktier		
Nora Rådhus AB	200 tkr	200 tkr
NoraBostäder AB	31 883 tkr	31 883 tkr
Nora Fastigheter AB	24 460 tkr	24 460 tkr
Kommentus Gruppen AB	1 tkr	1 tkr
Andelar		
Kommuninvest i Sverige AB	4 492 tkr	4 492 tkr
Stiftelsen för fritidsområde i Örebro län	16 tkr	16 tkr
Nora Företagshälsovårdscentral	10 tkr	10 tkr
Musik för Örebro län	5 tkr	5 tkr
Bostadsrätter		
Linåkern	24 tkr	24 tkr
Violen	40 tkr	40 tkr
DELSUMMA	61 131 tkr	61 131 tkr
Lån till:		
Kommuninvest Förlagslån	1 300 tkr	1 300 tkr
Nerikes Brandkår	20 tkr	36 tkr
Nitro Nora BS	-	1 500 tkr
Gyttorps Ridklubb	300 tkr	400 tkr
Nora Hockey	-	8 tkr
SUMMA	62 751 tkr	64 375 tkr

Not 18 Kortfristiga fordringar	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Kundfordringar	1 829 tkr	5 331 tkr
Statsbidragsfordringar	24 123 tkr	13 760 tkr
Fastighetsavgift	11 390 tkr	9 985 tkr
Fordran avseende särskild momscompensation	13 959 tkr	6 050 tkr
Interimsfordringar	7 489 tkr	8 215 tkr
Bergslagens Kommunalteknik	2 437 tkr	1 483 tkr
Övrigt	3 395 tkr	875 tkr
SUMMA	64 622 tkr	45 699 tkr
Not 19 Likvida medel	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Kassa	22 tkr	22 tkr
Bank	85 933 tkr	99 488 tkr
SUMMA	85 955 tkr	99 510 tkr
Beviljad checkkredit	27 000 tkr	27 000 tkr
Not 20 Eget kapital	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Ingående eget kapital enl. fastställd balansräkning	201 117 tkr	199 050 tkr
Årets resultat	8 341 tkr	2 067 tkr
SUMMA	209 458 tkr	201 117 tkr
<i>varav resultatutjämningsreserv</i>	<i>7 000 tkr</i>	<i>7 000 tkr</i>
<i>varav konjunktur- och strukturbuffert</i>	<i>28 000 tkr</i>	<i>28 000 tkr</i>
Not 21 Avsättningar till pensioner och liknande förpliktelser	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Förmånsbestämd pension	39 660 tkr	35 780 tkr
Särskild avtalspension	477 tkr	896 tkr
Avsättning för särskild löneskatt på pensionskostnaderna	9 738 tkr	8 898 tkr
Summa avsatt till pensioner	49 875 tkr	45 574 tkr
Ingående avsättningar	45 574 tkr	43 627 tkr
Nya förpliktelser under året	5 422 tkr	3 518 tkr
<i>varav</i>		
<i>Nyintjänad pension</i>	<i>5 177 tkr</i>	<i>2 196 tkr</i>
<i>Ränte- och beloppsuppräknings</i>	<i>429 tkr</i>	<i>622 tkr</i>
<i>Arbetstagare som pensionerats</i>	<i>-</i>	<i>743 tkr</i>
<i>Sänkning diskonteringsränta</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
<i>Övrigt</i>	<i>-184 tkr</i>	<i>-43 tkr</i>
Pensionsutbetalningar	-1 961 tkr	-1 951 tkr
Förändringar av löneskatt	840 tkr	380 tkr
Utgående avsättningar	49 875 tkr	45 574 tkr
Aktualiseringsgrad	95 %	93 %
Not 22 Andra avsättningar	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Avsättning Citybanan	-	1 161 tkr
SUMMA		1 161 tkr

Not 23 Kortfristiga skulder	År 2016	År 2015
<i>Kommunen</i>		
Leverantörsskulder	32 889 tkr	27 663 tkr
Semesterlöneskuld	21 629 tkr	20 829 tkr
Personalens källskatt	6 152 tkr	5 514 tkr
RFV-avgifter	7 404 tkr	7 257 tkr
Mervärdesskatt	395 tkr	443 tkr
Upplupen pensionskostnad, individuell del	12 599 tkr	12 080 tkr
Särskild löneskatt	3 057 tkr	2 931 tkr
Avräkning VA-kollektivet	6 375 tkr	5 678 tkr
Avräkning Renhållningskollektivet	3 413 tkr	2 491 tkr
Nora Rådhus AB	200 tkr	200 tkr
Interimsskulder	21 652 tkr	22 248 tkr
Negativ slutavräkning kommunalskatt	1 716 tkr	286 tkr
Övrigt	146 tkr	78 tkr
SUMMA	117 627 tkr	107 698 tkr
Not 24 Pensionsförpliktelser		
Pensionsrättigheter intjänade före 1997-12-31	215 714 tkr	232 706 tkr
Särskild löneskatt på pensionsrättigheter	52 332 tkr	56 454 tkr
Summa pensionsrättigheter inkl. löneskatt	268 046 tkr	289 160 tkr
Ingående avsättningar	289 160 tkr	298 236 tkr
Aktualiseringar	-49 tkr	-1 023 tkr
Ränte- och beloppsuppräknningar	3 133 tkr	4 342 tkr
Övrigt	-12 088 tkr	1 256 tkr
Årets utbetalningar	-7 989 tkr	-11 879 tkr
Förändringar av löneskatt	-4 122 tkr	-1 772 tkr
Utgående avsättningar	268 045 tkr	289 160 tkr
Aktualiseringsgrad	95 %	93 %
Not 25 Borgensåtaganden		
<i>Kommunen</i>		
Borgensåtaganden kommunägda företag	614 330 tkr	564 330 tkr
Borgens- och förlustansvar, egna hem	181 tkr	228 tkr
Övriga borgensåtaganden	3 506 tkr	3 690 tkr
SUMMA	618 017 tkr	568 248 tkr

Nora kommun har i februari 1993, § 16 KF, ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 286 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvests ekonomiska förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Nora kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 mkr och totala tillgångar till 338 153 mkr. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 672 mkr och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 656 mkr.

Redovisningsprinciper

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Redovisningen omfattar de helägda bolagen NoraBostäder AB och Nora Fastigheter AB. Redovisningen har skett enligt god kommunal redovisningssed.

Eliminering har gjorts för interna mellanhavanden mellan kommunen och respektive företag samt mellan de olika företagen. Sålunda har interna kostnader och interna intäkter samt interna skuld- och fordringsposter eliminerats. Vid upprättandet av koncernredovisningen har kommunens (moderbolagets) redovisningsprinciper varit vägledande. Någon justering för olikheter i avskrivningsprinciper har dock inte gjorts, utan respektive företags principer är i detta sammanhang rådande. Obeskattade reserver i företagen har tillförts koncernens eget kapital.

Statsbidrag är periodiserade till den period då kostnaden uppstått, som bidragen är avsedda att täcka.

Löner och löneförmåner redovisas enligt kontantprincipen.

Semesterlöneskuld till anställda ingår i posten "verksamhetens nettokostnader".

Sociala avgifter är bokförda i form av procentuella personalomkostnadspålägg i samband med löneredovisningen.

Avskrivningar beräknas på anläggningstillgångarnas anskaffningsvärde och görs för den beräknade nyttjanderätten med linjär avskrivning. Följande avskrivningar tillämpas i kommunen: 3, 5, 7, 10, 25 samt 33 år.

Komponentavskrivning tillämpas fullt ut i dotterbolagen. Nora kommun tillämpar komponentavskrivning med undantag för investeringar i gator och vägar. Där ska gemensamma riktlinjer för avskrivningar tas fram av Bergslagens Kommunalteknik och gälla för de fyra ägarkommunerna.

Skatteintäkter har periodiserats enligt rekommendation från Sveriges Kommuner och Landsting, vilket innebär att 2016 års skatteintäkter består av preliminära månatliga inbetalningar, prognos för slutavräkning för det aktuella året samt skillnad mellan slutlig taxering och prognos föregående år.

Kostnadsräntor som tillhör redovisningsåret, men som betalats efter årsskiftet, redovisas som skuld i bokslutet.

Kapitalkostnader är den samlade benämningen på intern ränta och avskrivning. Internräntan beräknas på tillgångarnas bokförda värden. Räntesatsen under året var 2,4 procent. Avskrivningar beräknas på tillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärden. För avskrivningar tillämpas linjär metod.

Utställda fakturor efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret, är i huvudsak fordringsförda och tillgodogjorda årets redovisning.

Leverantörsfakturor inkomna efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret, är i huvudsak skuldbokförda och belastar verksamhetsårets redovisning.

Anläggningstillgångar upptas till anskaffningskostnaden minus eventuella investeringsbidrag. Avskrivningar sker således inte på tillgångarnas bidragsfinansierade del. När en komponent i en anläggningstillgång byts ut, uttrangeras eventuell kvarvarande del av den gamla komponenten och den nya komponentens anskaffningsvärde aktiveras.

Anslutningsavgifter för vatten och avlopp är bokförda som investeringsbidrag och inte som driftintäkt.

Exploateringstillgångar redovisas som omsättnings-tillgångar i balansräkningen.

Pensionsskulden är skuldförd enligt den så kallade blandade modellen, vilket rekommenderas från Rådet för kommunal redovisning. Innebörden är att endast pensioner intjänade från och med räkenskapsåret 1998 redovisas som skuld. Pensioner intjänade före 1998 tas inte upp som skuld i balansräkningen, utan redovisas som ansvarsförbindelse inom linjen. Beloppen upptagna under avsättningar och ansvarsförbindelser inkluderar särskild löneskatt på intjänade pensioner.

Driftredovisning

VERKSAMHETSINDELNING	ÅRSBUDGET	UTFALL	AVVIKELSE
Kommunfullmäktige	-3 227 tkr	-3 143 tkr	84 tkr
Kommunstyrelsen	-10 170 tkr	-6 710 tkr	3 460 tkr
Gemensamma kostnader för kommunen	-13 685 tkr	-13 205 tkr	480 tkr
Administration	-38 160 tkr	-38 288 tkr	-129 tkr
Fastigheter- och kostverksamhet	-821 tkr	1 073 tkr	1 894 tkr
Teknisk verksamhet/bygg	-20 096 tkr	-20 600 tkr	-504 tkr
Tillväxt och utveckling	-26 238 tkr	-25 764 tkr	474 tkr
Förskoleverksamhet	-53 131 tkr	-52 077 tkr	1 054 tkr
Fritidshem	-13 582 tkr	-13 006 tkr	576 tkr
Grundskola	-109 856 tkr	-109 085 tkr	771 tkr
Gymnasium och kommunala aktivitetsansvar	-46 944 tkr	-45 198 tkr	1 746 tkr
Hemtjänst	-44 741 tkr	-46 533 tkr	-1 792 tkr
Särskilt boende	-87 615 tkr	-88 181 tkr	-566 tkr
Funktionshinder/stödverksamhet	-52 407 tkr	-55 489 tkr	-3 082 tkr
Individ- och familjeomsorg	-37 743 tkr	-36 204 tkr	1 539 tkr
Arbetsmarknadsåtgärder	-2 792 tkr	-2 481 tkr	312 tkr
Integrationsverksamhet	-193 tkr	0 tkr	193 tkr
Gemensamma poster	1 772 tkr	1 064 tkr	-708 tkr
Avskrivningar	-14 272 tkr	-13 143 tkr	1 129 tkr
SUMMA VERKSAMHETER	-573 900 tkr	-566 969 tkr	6 931 tkr
Skatteintäkter	573 900 tkr	573 561 tkr	-339 tkr
Finansnetto	500 tkr	1 750 tkr	1 250 tkr
TOTALT KOMMUN	500 tkr	8 341 tkr	7 841 tkr
Resultatet i förhållande till skatter och bidrag	0,1 %	1,5 %	

Kommunfullmäktige

Inom detta område redovisas kommunfullmäktige, valnämnd, förmyndare samt kommunalt partistöd. Kommunfullmäktige är kommunens högst beslutande organ och antalet mandat uppgår till 35. Valnämnden ska genomföra val till riksdag, kommunfullmäktige, landsting och EU-parlament på det sätt vallagen föreskriver och i anslutning därtill utfärda lokala instruktioner. Förmyndarverksamheten leds av en överförmyndare och kostnaderna avser arvoden till gode män samt kostnader för den gemensamma överförmyndarnämnden inom KNÖL-samarbetet.

Det kommunala partistödet ska förbättra partiernas möjligheter att utveckla en aktiv medverkan i opinionsbildningen bland medborgarna och därigenom stärka den kommunala demokratin. Det kommunala partistödet utgår till partierna som finns representerade i kommunfullmäktige. Stödet är uppdelat i ett grundstöd och i ett mandatbundet stöd.

Revisorerna ska granska, i den omfattning som följer av god revisionssed, all verksamhet som bedrivs inom samtliga verksamhetsområden. De ska pröva om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Om räkenskaperna är rättvisande och om den kontroll som görs är tillräcklig. För granskning av kommunens verksamhet ska kommunfullmäktige utse fem revisorer. Dessa biträds i revisionsarbetet av inköpta revisionstjänster.

Årets händelser

Under året har kommunfullmäktige sammanträtt sju gånger. Bland fullmäktiges beslut under året kan nämnas:

- Kostpolitiskt program med riktlinjer för verksamheten 2016-2019
- Utbyggnad av VA-ledningar vid Norasjöns östra strand, etapp 2 till övre och nedre Alntorp
- Ombyggnad av Hagbydammen
- Tomtpriser för Lejonbacken, Ängen
- Gratis båtturer till Alntorps Ö
- BMB och BKT blir Samhällsbyggnad Bergslagen
- Ny bostadsbyggnation vid Fibbetorp
- Avtal med Lindesbergs kommun om sambyggnad av vattenledning för att säkerställa reservvatten

Ekonomiskt utfall

Budgetöverskottet om 84 tkr grundas främst på att anslaget för vänortssamarbetet inte används i övrigt inga större avvikelser gentemot budget samt lägre arvodeskostnader inom revisionen än budgeterat.

Framtiden

Den nya politiska organisationen med beredningar i fullmäktige och kommunstyrelsen som enda verksamhetsdrivande nämnd kommer att innebära ett helt nytt arbetssätt för förtroendevalda i kommunen.

Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen ansvarar för all verksamhet i kommunen med undantag av myndighetsutövning som handläggs av Individnämnden. Som en följd av detta har Kommunstyrelsen beslutat att all kommunal verksamhet ska organiseras i en förvaltning. Kommunstyrelsen har uppsiktsplikten över de organisationer och bolag som Nora kommunen ingår i eller äger.

Kommunstyrelsen är kommunens ledande förvaltningsorgan och består av femton ledamöter och sjutton ersättare. Den har ansvaret för hela kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen leder och samordnar planeringen och uppföljningen av kommunens ekonomi och verksamheter. Styrelsen ska bereda eller yttra sig i ärenden som ska behandlas av kommunfullmäktige och verkställa fullmäktiges beslut. I stället för nämnder finns fyra utskott direkt under kommunstyrelsen; ledningsutskottet, samhällsutskottet, socialutskottet och barn- och utbildningsutskottet. Utskotten består av sju ledamöter och fyra ersättare. För beslut i personärenden finns en Individnämnd. Kommunförvaltningen består i huvudsak av tre delar:

- **Välfärd** som innefattar skola och förskola, individ och arbetsmarknad samt omsorg.
- **Tillväxt och Utveckling** där kultur- och fritid, näringsliv och sysselsättning, turism samt folkhälsoarbete ingår
- **Stöd och service** som i huvudsak arbetar med internt stöd gentemot den övriga förvaltningsorganisationen och den politiska organisationen

Ekonomiskt utfall

Budgetresultatet blev positivt på 3 460 tkr och det beror främst på att budgetanslaget för lönerevisionen var budgeterat för 12 månader men löneökning utfallet fördelades på 9 månader. Det är ett tillfälligt överskott som försvinner till nästkommande budgetår i och med att 2016 års löner, efter lönerevisionen, innefattar 12 månader.

Budgetanslaget för oförutsett på 3 500 tkr har används till att avskryta Nitro Nora BS skuld på 1 500 tkr till kommunen och konstgräsbidraget om 2 000 tkr. Riktade statsbidraget till nyanlända och integration om 9 624 tkr har används och fördelats till föreningslivet (500 tkr), arbetsmarknadsåtgärder inom NJOV (1 900 tkr), individ- och familjeomsorg (2 500 tkr), grundskolan (1 778 tkr) samt iordningställande av Martingården (3 767 tkr).

Måluppfyllelse

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall
	År 2016	År 2015	År 2014
1.4 Kommuninvånarna möjlighet att leva miljövänligt (NMI, skala 1-100)	60	***	57
1.5 Antal bostäder i kommunen (SCB)	April 2017	5 103	5 076
1.6 Antal invånare i kommunen (SCB)	10 665	10 502	10 352
1.8 Andel medarbetare som känner till att det finns politiska mål som styr verksamheten (Medarbetarenkät)	91 %	****	98 %
2.1 Kommuninvånare som känner sig trygga i Nora (NRI, skala 1-100)	57	***	64
2.2 Helhetsbedömning av kommunen som en plats att bo och leva på (NRI, skala 1-100)	61	***	65
2.3 Kommuninvånare som kan rekommendera någon att flytta till Nora (NRI, skala 1-100)	67	***	73
2.5 Hur nöjda kommunens invånare är med möjligheten till att använda kollektivtrafiken för resor (NRI, skala 1-100)	5,9	***	5,2
2.6 Hur nöjda kommunens invånare är med kommunens gång- och cykelvägar (NMI, skala 1-100)	55	***	52
2.7 Hur nöjda medborgarna är med kommunens information (NII, skala 1-100)	55	***	53
2.8 Hur nöjda medborgarna är med hur kommunens verksamheter sköts (NMI, skala 1-100)	52	***	55

Indikatorer		Utfall	Utfall	Utfall
		År 2016	År 2015	År 2014
2.9	Kommuninvånarnas nöjdhet med bemötande och tillgänglighet vid kontakt med kommunen (NMI, skala 1-100)	56	***	58
2.10	Hur nöjda invånarna är till påverkan (NII, skala 1-100)	43	***	41
2.11	Kommuninvånarnas helhetsbedömning av möjligheten till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter (NII, skala 1-100)	42	***	41
4.1	Hur nöjda företagarna är med kommunens service (NKI, skala 1-100)	April 2017	68	57
4.2	Antal nystartade företag (Tillväxtanalys)	51	74	72
6.3	Andel medarbetare som är nöjda med sitt arbete och sin arbetssituation (Medarbetarenkät)	74 %	****	76 %

*** Ingen medborgarundersökning skedde under 2015.

**** Under 2015 genomfördes inte medarbetarundersökning.

Gemensamma kostnader för kommunen

Här ingår kostnader för färdtjänst, konsumentrådgivning, avgift till Sveriges kommuner och landsting, konsumentrådgivning, krisberedning. Dessutom upptas här kostnader för kommundemensamma utbildningsinsatser, personaluppvaktning, fackliga företrädare och företagshälsovård. Dessutom redovisas här driftbidrag till Nerikes Brandkår för räddningstjänst samt näringslivsbefrämjande åtgärder och PR-verksamhet.

Ekonomiskt utfall

Det positiva budgetresultatet på 480 tkr deklarerar med lägre kostnader för facklig förtroendetid än planerat och att projektet Leader Bergslagen inte pågått under verksamhetsåret.

Administration

Här ingår kostnader för alla kommunövergripande administrativa stödresurser såsom administration, upphandling, ekonomi, personal och IT samt central televäxel.

Årets händelser

I februari 2016 inleddes den nya organisationen där administrativa stödfunktioner samlades i en avdelning inom området stöd och service. Avdelningen har under året haft en del personalomsättningar och flera tjänster har varit vakanta del av året. Bl.a. var funktionen utvecklingsstrateg vakant under hela hösten. Detta har naturligtvis påverkat avdelningen och det uppdrag avdelningen har. Vid årets slut hade dock avdelningen lyckats att tillsätta alla tjänster och i februari 2017 ska alla medarbetare vara på plats. Avdelningen fick också i uppdrag att inrätta en helt ny funktion såsom kommunikatör. Rekrytering påbörjades under våren, var klar inför sommaren och tjänsten tillsattes under hösten.

Arkivensdag genomfördes i november och årets tema var *Välkommen hem*. I arkivet fanns en utställning kring årets tema och hembygdsföreningen Noraskog visade gamla bilder. Arkivet har under året installerat datasystemet "Klara".

Under året har en Medarbetarenkät genomförts i kommunen.

Ekonomiskt utfall

Budgetöverskridandet om 129 tkr beror på kostnader för översikts- och detaljplan som Bergslagens Miljö- och Bygghälsöförvaltningen har tagit fram.

Måluppfyllelse

Indikatorer		Utfall år 2016	Utfall år 2015	Utfall år 2014
1.7	Andel upphandlingar där miljökrav ställs.	100 %	35 %	35 %

Området upphandling delas upp i två delar, varuupphandling och tjänsteupphandling. Inom området varor kommer det ställas miljökrav i samtliga, d.v.s. 100 procent.

Under året har 12 upphandlingar genomförts inom området "vara". Inom området tjänsteupphandling ställs miljökrav där det så är relevant och under året har sex upphandlingar genomförts. Rena skrivbordsprodukter såsom företagshälsovård, pensionsadministration mm ställs inga miljökrav som går längre än kravet att företaget ska ha en införd miljöpolicy för den egna verksamheten. Sex tjänsteupphandlingar har slutförts under året.

Varuupphandlingar 2016	Tjänsteupphandlingar 2016
Livsmedel (Kolonial, mjöl, ägg, mejeri, frukt & grönt, färsk fisk)	Försäkringsmäklare
Kontorsmaterial	Storköksservice
Elephanteringsystem	Vård för vuxna missbrukare
Inkontinenshjälpmedel	Företagshälsovård
Sjukvårdsmaterial	Laboratorietjänster
Maskindiskmedel	Skadedjursbekämpning
Skol- & förskolematerial	6
Kopieringspapper	
Kuvert- & brevpåsar	Upphandlingar under beredning
Matportionsformar & förslutningsmaskiner	Tolktjänster
Broddar	Måltidstransporter
Julklapp/presentkort	Ny livsmedel (kolonial)
12	Eltjänster
	Byggtjänster
Konkurrensutsättningar 2016	5
Fordon (löpande)	
1	

Fastighet- och Kostverksamhet

Fastighetsverksamheten

Här redovisas kommunens verksamhetslokaler och underhåll av exploaterings- och parkmark, köpta tjänster för städverksamhet från BKT samt vaktmästeritjänster till verksamhetslokaler i egen regi.

Kostverksamheten

Kostorganisationen ansvarar för produktion av mat till kommunens förskolor, skolor samt äldreomsorg. Dagligen äter ca 2 000 personer den kommunproducerade maten inom de olika verksamhetsområdena. Livsmedelsverkets rekommendationer om "bra mat i skolan" och "bra måltider i förskolan" följs.

Årets händelser

Fastighetsverksamheten

I slutet av året lyckades fastighetsavdelningen rekrytera en fastighetsstrateg som kommer att påbörja sin tjänst i januari 2017.

I år ersattes resterande bryggor vid badplatsen Trångbo camping med nya och alla kommunala badplatser har försetts med ny livräddningsutrustning. Reparation invändigt av offentliga toaletten vid strandpromenaden genomfördes också detta år.

Mycket resurser krävdes för att få köket i gula villan på ön godkänd för den verksamhet som entreprenörerna bedriver. Även det politiska beslut som innebar att båtturer med Plaskus skulle, under säsongen, vara gratis som medförde krav på resurser. Antal resenärer ökade och när säsongen var slut hade ca 15 000 personer rest med Plaskus.

Kostverksamheten

Under året har kommunen byggt en ny förskola med ett tillagningskök vid Hagby Ängar. Under sommaren renoverades golv och ytskikt samt delar av köksmaskinerna byttes ut på Ås skola.

KNÖL kommunernas första klusterindelade avtal gällande livsmedel har startats under året. Lokala leverantörer på nötfärs, mjöl och ägg har kontrakterats.

Två studieresor har genomförts under verksamhetsåret där besöken gick till Kronfågel, Lantmännen cerealier samt fiskskola hos Feldts fisk.

Det kostpolitiska programmet har antagits av kommunstyrelsen och under året har implementering av riktlinjerna påbörjats.

Ekonomiskt utfall

Vakant fastighetsstrateg under året och ingen generell hyresökning samt lägre vikariekostnader inom måltidsverksamheten bidrar till det positiva budgetresultatet om 1 894 tkr.

Framtiden

Fastighetsverksamheten

- Utvändig reparation av offentliga toaletten vid strandpromenaden kommer att genomföras under 2017.
- En underhållsplan över kommunens fastigheter kommer att tas fram under 2017 av Nora fastigheter AB.
- Nödvändiga reparationer och underhåll på byggnaderna på ön kommer att genomföras under 2017.
- En förstudie gällande nya "Karlsängen" d.v.s. högstadieskola.

Kostverksamheten

- Under 2017 kommer kostorganisationen fortsätta jobba med att minska svinnet i kök och servering. Svinmätning genomförs två gånger per år i samtliga skolkök i kommunen.
- Satsningen på ekologiska och närproducerade produkter, samt mat lagad från grunden fortsätter under 2017.
- Arbetet med införande av riktlinjerna i det kostpolitiska programmet fortsätter.

Måluppfyllelse

Indikatorer	Utfall	Utfall	Utfall
	År 2016	År 2015	År 2014
1.3 Andelen ekologiska produkter ska öka inom den kommunala organisationen (% inköpsvärde - Inköpsstatistik kostorganisationen)	33 %	33 %	31 %

Teknisk verksamhet/Bygg

Teknisk verksamhet utförs av Bergslagens Kommunalteknik. Detta omfattar sommar- och vinterunderhåll av gator och vägar, offentlig belysning och underhåll av produktiv skog. Dessutom ansvarar Bergslagens Kommunalteknik för VA- och renhållningsverksamheten. Det innefattar drift och underhåll av två vattenverk, tre avloppsvärk samt ledningsnät och pumpstationer.

Bergslagens Miljö- och Byggnadsnämnd är en gemensam nämnd för de fyra kommunerna Lindesberg, Ljusnarsberg, Hällefors och Nora med placering i Lindesberg. Här budgeteras lämnade driftbidrag.

Vid årsskiftet 2016/2017 ändrade Bergslagens Kommunalteknik (BKT) namnet till Samhällsbyggnadsförbundet Bergslagen och Bergslagens Miljö- och Byggnadsnämnd (BMB) ändrade sitt namn till Samhällsbyggnadsnämnden Bergslagen.

Ekonomiskt utfall

Utfallet visar på ett budgetöverskridande om 504 tkr som grundas på högre kostnader inom BMB och praktikplatser inom BKT.

Tillväxt och utveckling

Verksamhetsområdet Tillväxt och utveckling omfattar kultur, fritid, biblioteket, simhall, näringsliv och sysselsättning, turism/Destination Bergslagen, Nora Järnvägmuseum-Pershyttan, Göthlinska gården och Folkhälsan i KNÖL-området.

Årets händelser

Året har vid sidan av löpande basverksamhet dominerats av fortsatt organisationsanpassning, särskilda integrationsåtgärder och utvecklingsarbete inom flera verksamheter. Förslag på revidering av kommunens övergripande vision och mål, KUS mm har utarbetats och utredningar avseende nya verksamheter, anläggningar mm har påbörjats/genomförts.

Biblioteket

Bibliotekets verksamhet regleras i bibliotekslagen och av kommunens mål. I uppdraget ingår att förmedla kunskap och information, främja läsning och litteratur samt ge kunskap om informationsteknik. Prioriterade grupper är barn och unga, personer med funktionsnedsättning och personer med annat modersmål än svenska. Särskild vikt har lagts vid media anpassad för barn och funktionshindrade.

Under 2016 har biblioteket fortsatt prioritera lättlästa böcker för språkinläring och svenska för invandrare. Samarbete har skett med många aktörer, bl.a. BVC, förskolor, skolor, gruppboenden och äldreomsorg för att nå medborgarna. Biblioteket har arrangerat åtta Helgkul på lördagar, tio babycaféer, tio sagostunder för förskolebarn, vandringsutställning för barn, lovaktiviteter på sport- påsk- och höstlov, samt Läseklubb för mellanstadiebarn. Biblioteket har även medverkat i Bergslagens familjeveckor som varit välbesökta och vid åtta tillfällen erbjöds tekniklek med KomTek. För vuxna arrangerades Novellfika och boktips från personalen. Vid två tillfällen erbjöds även författarbekänning och i samverkan med Stadra sommarscen genomfördes föreläsningar under våren. Energi- och juridisk rådgivning har erbjudits under hela året och Språkcaféer på vårterminen. För att öka medborgarnas IT-kunskaper och digitala delaktighet deltog biblioteket i Get online-week.

Våren 2016 startade samarbetet mellan Nora och Lindesbergs bibliotek, kallat Bergslagsbibblan. Det innebar till en början en gemensam bibliotekswebb med katalog, lästips och evenemangskalender. E-böckerna kom att få en mer framträdande plats. Under senhösten 2016 fördjupades samarbetet mellan biblioteken och som numera delar katalog och låntagarregister. Alla aktiva låntagare får nya lånekort och en direkttransport har kommit till stånd med stöd av Regionbiblioteket. Lånen mellan biblioteken har ökat markant sedan katalogerna slogs samman.

- **Besök:** *Genomsnittliga antal besök per kommuninvånare är 10,1 besök. En minskning med 0,4 procent sedan 2015.*
- **Lån:** *Genomsnittliga antal lån per invånare är 9,1 lån. En ökning med 2,3 procent sedan 2015.*
- **Aktiva låntagare:** *2 830 aktiva låntagare (2 892 aktiva låntagare 2015).*

Allmänkultur

Folkbildningens Kulturskola drevs i samverkan med flera studieförbund som erbjöd ett utbud av kultur, teater, musik och andra konstnärliga uttryck. Avtalet med Örebro läns bildningsförbund förlängdes under året till 2016. Sammanlagt redovisades 1 150 studietimmar och 346 elever deltog i undervisningen.

Utredning om kommunal kulturskola i samverkan med Hällefors kommun har genomförts. I samarbete med Nora Teaterförening visades fem barnföreställningar, Nora konsthall erbjöd 10 utställningar och på Konstväggen visades 12 utställningar.

På Bryggeriet visades tre utställningar rum under perioden maj–september med sammanlagt 8 000 besök. Den egenproducerade utställning Blå tråden var uppskattad och lockade ny publik.

Nationaldagsfirandet genomfördes vid kvarteret Bryggeriet med utdelning av Ungdomskulturstipendium, Kulturpris och Byggnadsvårdspris och nya svenska medborgare (2015) fick en gåva. Valborgsmässfirandet genomfördes av Nora kammarkör och fyra kvällar med Berättelser i stearinljusens sken på Svalbo. Noranatt genomfördes för nionde gången och Kulturrundan Ljusstråk för sextonde gången med c:a 12 000 besökare.

På Göthlinska gården gjordes guidade visningar under turistsäsongen maj-september och trädgården utvecklades och förbereddes för yttre renovering. Huvudbyggnaden målades om under sommaren med bidrag från Länsstyrelsen.

Tio arrangemang genomfördes under året i egen regi och fler i samarbete med andra aktörer. Verksamhets- och arrangemangsstöd utbetalades till Stadra Sommarscen, Nora Art, Nora Teaterförening, Recordbion i Nora (biografstödsavtal), Bergslagsspelens läger för barn, Nora kammarmusikfestival och Studieförbunden.

Särskilt stöd gavs även till integrationsarbete med föreningslivet och kulturskapare.

Turism

Helårsöppna Nora Turistbyrå är en av 60 auktoriserade Turist Center i Sverige. Under 2016 hade Nora turistbyrå över 145 000 kundkontakter. Fysiska besökare uppgick till totalt c:a 27 000 på helår. Besöken på visit-nora.se ökade med 10 procent och kommunen har allt fler som följer på sociala medier, Facebook och Instagram.

De utländska besökarna utgör c:a 7 procent av det totala antalet, där de tyska och holländska gästerna är i majoritet. Guidningar organiserades på Göthlinska gården och stadsvandringar återupptogs under året med 10 säsongsanställda guider. Den fortsatta satsningen med Köpmannaföreningen att lyfta Julmarknaden och Noras vinterbelysning resulterade i fler besökare på julmarknaden och antalet bussgrupper ökade från 25 till 32.

Preliminärt ökade antalet övernattande gäster inrapporterade till SCB med c:a 7 procent och sommarsäsongen var bra för besöksnäringen och handeln.

På Nora camping ökade antalet gäster även i år och utifrån den godkända detaljplanen för området har ett långsiktigt utvecklingsarbete för campingen inletts i samverkan med entreprenören.

Nora turistbyrå har gjort flera insatser i Destinationen Bergslagen med turistchefen i Nora som ansvarig. Personalen sköter bergslagen.se, destinationens Nyhetsbrev och delar av marknadsföringsinsatserna, samt all trycksaksproduktion. Arbetet i Bergslagen utgår ifrån en gemensamma turiststrategi antagen 2012. Samarbetet Tre Trästäder med Eksjö och Hjo har pågått i snart 20 år med syfte att öka intresset för de unika städerna i Sverige och Europa.

Nora Järnvägsmuseum – Pershyttan

Verksamheten vid Stiftelsen Nora Veteranjärnväg och järnvägsmuseum (NJOV), inklusive Pershyttans Kulturresevat, bedrivs med stöd från Region Örebro län, Länsstyrelsen och Nora kommun.

Verksamhetsledaren finansierades till 50 procent av Länsstyrelsen, som även bidrog till del av verksamhetsstödet. 2016 lämnade Nora kommun stöd till ett integrations- och praktikprojekt för 2016 och 2017 med 1 900 tkr. I projektet var 16 personer inskrivna med olika huvudmän såsom Migrationsverket, Nora kommun och Arbetsförmedlingen.

Under 2016 åkte 9 000 människor veterantåg och i Pershyttan ökade antalet besökare markant med sin kombination av kultur, cykel, skidåkning och vandring. Ett utvecklingsprojekt för ökad tillgänglighet och nyttjandegrad av stationsområdet inleddes under året.

Fritidsverksamhet

Antalet föreningar blev fler och det lokala aktivitetsstödet ökade jämfört med tidigare år. Kommunens föreningsliv är relativt starkt och välutvecklat i regionalt perspektiv och visar inte samma nedåtgående trend som i övriga länet och landet.

I Nora finns idag drygt 150 föreningar, varav cirka 35 är idrottsföreningar, och i takt med fler utövare ökar trycket i befintliga anläggningar. P.g.a. lokal- och tidsbrist för olika föreningsaktiviteter påbörjades en utredning om möjlig etablering av ett "Allaktivitetshus". Dessutom har en inventering av kultur- och fritidsanläggningar genomförts som ligger till grund för en långsiktig lokalförsörjningsplan.

Under hösten öppnades Fritidsbanken i Nora med hjälp av SISU/ÖLIF. Genom insamling av begagnad utrustning för idrotts- och kulturutövning och gratis utlåning ges flera möjligheter att prova på och utöva sina fritidsintressen. I december startade Språk- och integrationsvän med syfte att matcha ihop etablerade med nyetablerade och skapa mötesplatser mellan människor med olika bakgrund och förutsättningar.

Under året avsattes 500 tkr som särskilt integrationsbidrag till föreningar m.fl. varav drygt 435 tkr utbetalats till 19 olika projekt med mycket gott resultat. Därtill söktes och erhöles statligt bidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF) för kommunens egna satsningar på sommarlovsaktiviteter för barn och ungdom med särskilda behov.

Simhallen

Skolbadet med simundervisning har genomförts från förskoleålder till åk 9. Simkunnigheten, som är mycket god, mäts i ett kunskapsmål för varje årskurs. Längre upp i åldrarna ökar kraven och de som inte klarade simkunnighetsprovet (200 m) erbjöds extra badtillfällen. Simkunnigheten i åk 5 läsåret 2015/2016 var 95 procent, vilket är i topp i länet. Sommarsimskolan genomfördes v.24-26 med 7 nybörjargrupper (70 platser, ökning med 10 platser) och 2 märkestagningsgrupper (30 platser).

Under året hade simhallen 9 502 betalande badgäster fördelade på 4 502 vuxna, 2 683 barn och 2 317 pensionär, en viss minskning mot 2015 p.g.a. stängning för byte av fönster i simhallen mm.

Skolbadet uppgick till c:a 9 000 bad, samt därutöver c:a 100 deltagare i sommarsimskolan och badande under uthyrningstillfällen till föreningar.

På lördagar har simhallen även uthyrts till familjer, barnkalas och skolors klassfester. Nora simsällskap har 20 timmar/vecka för träning av ungdomar. Öppettider för allmänheten har varit tisdag-fredag 15:00-19:00, lördag 08:00-13:00, morgonbad tisdag och fredag 06:00-08:00, samt pensionärsbad måndag 13:00-14:00. På skolloven var extra öppet för allmänheten.

Näringslivsutveckling

Näringslivet i Nora kom på andra plats i Örebro läns tillväxtindex (enligt Syna AB). Länets Gasellföretag 2016 blev Nora Entreprenad AB och Årets företagare i Nora kommun (utdelas av Företagarna) blev Swedish Diamondtool Consulting AB.

Nora Näringslivsråd startades med representation från större arbetsgivare och samtliga näringslivsorganisationer. Näringslivsfrukostarna utvecklades under året med hjälp av Frukostklubben.

Regelbundna lotsmöten har genomförts i Bergslagskommunerna och servicen till företag har förbättrats i flera avseenden. I Sandviks gamla lokaler har närmare 30 nya företag flyttat in under året. Sammantaget genomfördes 27 företagsbesök, 10 Näringslivsfrukostar (med i snitt 50 deltagare), 51 nya företag startade (en nedgång från 2015; 74) och kommunen hamnade på plats 265 i Svenskt näringslivs ranking (-20 från 2015).

Ett gemensamt arbete för ny vision, mål och indikatorer för långsiktig utveckling av Noras näringsliv påbörjades under hösten.

Folkhälsan

Folkhälsoteamet är en länsdelsgemensam resurs för Hällefors, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och Nora kommun med Nora som värdkommun. Arbetet utgår från kommunernas lokala planer och program, länets folkhälsoplan samt samverkansavtal om lokalt folkhälsoarbete tecknat mellan kommunerna och Region Örebro län.

Teamet har även samarbete med Örebro läns bildningsförbund och Örebro läns idrottsförbund. Arbetet utgörs främst av metod- och kunskapsstöd till kommunens olika verksamheter när det gäller social hållbarhet och jämlik hälsa.

Ekonomiskt utfall

Totalt redovisar tillväxt och utveckling ett positivt budgetresultat om 474 tkr som främst grundas på att simhallen har varit stängd delar av året samt personalkostnaderna blev något lägre på grund av sjukfrånvaro och vakanser. Verksamhetskostnaderna för biblioteket blev något högre än beräknat beroende på merkostnader i samband med sammanslagningen av biblioteksdatasystemen i Nora och Lindesberg.

Allmänskultur redovisade ett mindre underskott mot budget. Orsaken är främst ökade energikostnader i utställningslokalen, avtal och bidragsbehov hos föreningar m.fl. Turism verksamheten håller budget och kan tack vare gott samarbete med olika aktörer och extern projektfinansiering hålla en god servicenivå och samtidigt bedriva ett aktivt utvecklingsarbete.

Fritidsverksamheten redovisade ett mindre underskott mot budget på grund av ökade föreningsaktiviteter samt ökade drifts- och underhållskostnader för olika anläggningar. Fritidsgårdarna gjorde ett överskott och förklaras av besparingar i tillsättning av vikarier.

Näringslivsbefrämjande åtgärder gick i år med minus. Största skälet är att för många långa avtal har ingåtts. Dessutom har färre externa värdskap gett ökade kostnader för näringslivsfrukostar. Kommunens ökade kommunikering med näringslivet medförde ökade kostnader för nyhetsbrev mm.

Framtiden

Nora kommun befinner sig i ett viktigt skede i en nybildad region med stark tillväxt. Närheten till Örebro och en god livsmiljö med starka kultur- och naturvärden, bra service och ett aktivt föreningsliv är goda förutsättningar för utveckling av framtidens Nora. Effektivisering av arbetssätt och utrymme för långsiktiga investeringar är både önskvärt och nödvändigt. Arbetet med utveckling av mål, strategier, arbetssätt och resursfördelning bör prioriteras under 2017.

Måluppfyllelse

Indikatorer	Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
1.9 Tillgång till parker, grönområden och natur (NRI, skala 1-10)	8,1	***	8,3
1.10 Möjligheter att kunna utöva fritidsintressen (NRI, skala 1-10)	7,1	***	7,2
5.1 Antal gästnätter (TEM)	68 375	63 546	74 917
5.2 Omsättning i besöksnäringen (TEM)	Våren 2017	169 mkr	166 mkr **

Turistekonomisk modell (TEM) – Statistiska centralbyrån (SCB)

**Tyvärr gjorde verksamheten ingen TEM undersökning 2014 utan här redovisas resultatet för år 2013.

*** Ingen medborgarundersökning skedde under 2015.

Förskoleverksamhet

Förskolan och pedagogisk omsorg är för barn i åldrarna 1–5 år. Nora kommun har 12 förskolor och 1 enhet, Solkatten, för pedagogisk omsorg. Behörigheten för personal inom förskolan var mycket hög av de 88 anställda (totalt drygt 80 heltidstjänster).

Årets händelser

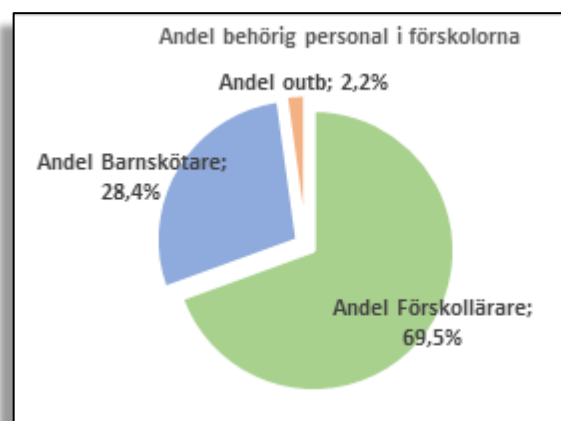
I förskolorna fanns i genomsnitt 472 barn inskrivna och ca 13 barn i pedagogisk omsorg.

Under 2016 infördes den nya resursfördelningsmodellen med s.k. barnpeng och begreppet volymtimmar som grund för ekonomisk fördelning används inte längre. Istället mäts, månadsvis, en för enheten genomsnittlig tyngd baserad på de faktorer som styr barnkategori i förskolans resursfördelningsmodell.

Den nya förskolan Sagoskatten uppe vid Hagby ängar med fyra avdelningar blev klar och invigdes i december och tas i bruk i början av januari 2017.

Beslut togs att gå ur Myrstackens förskola före årsskiftet 2016/2017 och Esstorps förskola från februari 2017.

Omstrukturering av verksamhetens enheter påbörjades och blir helt klart från 2017 där alla förskolor kommer att ligga under förskolechefs ansvar.

Kommunens första fristående förskola, Solberga AB, beviljades start och verksamheten öppnar i början av januari 2017.

Ekonomiskt utfall

Ekonomi har varit stark under året främst för att både förskolechef och personal har varit medvetna om vilka kostnader som finns och sedan gjort aktiva val som gynnat ekonomin. Vikarieanvändningen har minskat och det har varit positivt för budgeten, likaså har inte vikarie/resurstjänster tillsatts utan att det har funnits ett behov. Det har gjorts en kartläggning och plan över vilket pedagogiskt material som behövs köpas in för att få en mer långsiktig ekonomisk lösning samtidigt som kostnaderna medvetandegörs för all personal. En del av överskottet har använts till att köpa in arbetskläder till all personal inom Nora kommuns förskolor. Det totala budgetöverskottet inom verksamhet förskola och pedagogisk omsorg var 1 054 tkr.

Framtiden

Förskolecheferna har under 2016 påbörjat ett arbete för att skapa likvärdighet i alla kommunens förskolor, med stärkt ledningsstruktur med en utvecklingsledare på samtliga enheter. Några av de utvecklingsområden som påbörjas och prioriterats inför 2017 är:

- Likvärdiga dokument för systematisk kvalitetsarbete.
- Gemensam verksamhetsplan och årshjul.
- Arbetsgrupp för likvärdighet vid utvecklingssamtal.
- Övergripande regelbunden samverkan mellan utvecklingsledare och förskolechef inom både område och kommunen som helhet.
- Utbildning/handledning i ergonomi för att minska belastningsskador.

Det börjar bli allt svårare att rekrytera utbildade förskolelärare. Det kommer att bli en av de större utmaningarna under 2017. Det är också viktigt att ansöka om att få bli övningsförskola och på detta sätt knyta studenter till verksamheten.

Prognoser visar att det finns utmaningar som handlar om nyanlända familjer till vår kommun. Antalet barn med annat modersmål än svenska ökar i kommunen och frågor om mångkultur, interkulturellt arbetssätt och barns språkutveckling sätts i fokus. Kompetensutveckling inom dessa områden kommer att vara nödvändiga.

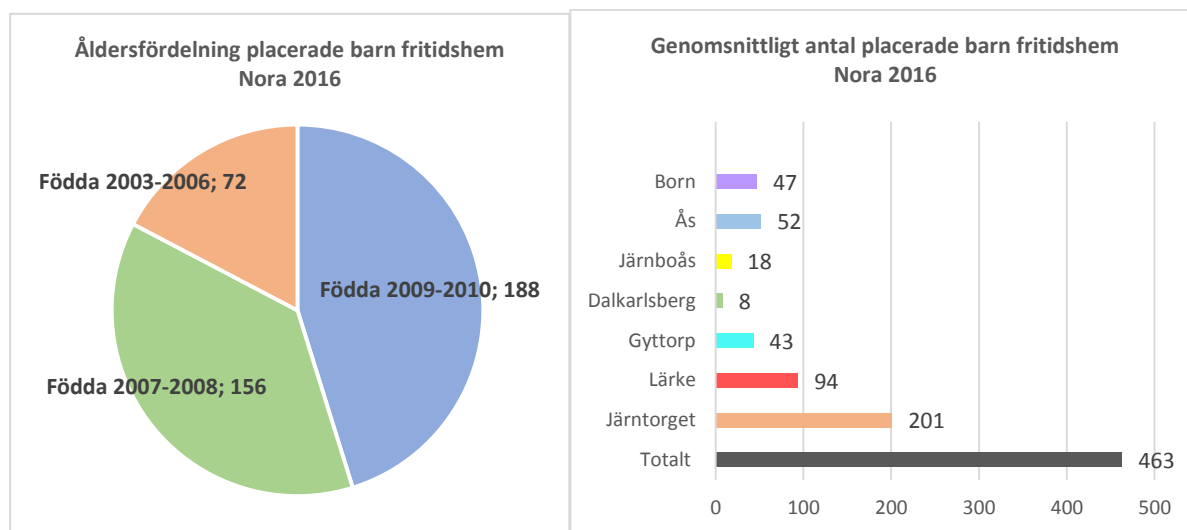
Måluppfyllelse

Samtliga ansökningar till barnomsorgen har hanterats inom lagstadgad tid (4 månader), och de flesta erbjuds en plats inom 1-2 månader.

Fritidshem

Nora har sex kommunala fritidshem knutna till grundskolan år F-6 och ett privat knutet till Borns friskola. Fritidshem bedrivs för åldrarna 6-12 år före och efter skoldagen mellan 05.30 och 18.30. Uppdraget är att komplettera utbildningen och stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation med utgångspunkt från Lgr 11. Under skoltid, kl. 08.15-14.30, finns fritidshemspersonalen med i de klasser som är kopplade till respektive avdelning.

Antalet inskrivna barn i Noras kommunala fritidsverksamhet var 2016 i genomsnitt cirka 416 barn. Fördelning enligt nedanstående tabeller:

Statistik hämtad från IST Extens

Årets händelser

Fritidshemmen har under året arbetat med olika fokusområden vid resp. enhet, t.ex. GDQ-frågor, läroplanens sociala mål, elevinflytande, föreningssamverkan, föräldrasamverkan och ansvar/kamratskap/demokrati.

Samtliga fritidspedagoger på Nora kommuns fritidshem har under våren 2016 fått kompetensutveckling i form av entreprenöriellt lärande via extern konsult och under hösten 2016 arbetat med inkludering. Personalen har också under året läst och diskuterat boken Vägledning-pedagogiskt förhållningssätt (*Lars Andersson*).

Regeringen har via statsbidrag gett fritidshemmen en extra tilldelning för att bl.a. kunna öka personaltätheten på fritidshemmen. En del betalas ut under hösten 2016 och en del under våren 2017. Detta är positivt för verksamhetens möjlighet till att kunna uppfylla styrdokumentens intentioner.

Vid de mindre enheterna har personalen upplevt stress och att verksamheten är känslig och sårbar vid personalfrånvaro.

Ekonomiskt utfall

Fritidshemmen redovisar ett överskott i budget om 576 tkr, vilket visar på god kostnadsmedvetenhet i verksamheten och att kommunen erhållit 234 tkr i ökade intäkter avseende fritidshemsavgifter.

Framtiden

Det är glädjande att den statliga satsningen på att öka personaltätheten på fritidshem kommer att finnas kvar även under vårterminen 2017. Fortsätter antalet barn att öka under 2017 finns troligen behov av en utökning av lokalerna för fritidshemmen framförallt på Järntorgsskolan fritidshem. Under 2017 kommer all personal att genomföra kompetensutveckling inom IKT-området.

Måluppfyllelse

Samtliga sökande till har fått placering i fritidshem. Utifrån de nya texterna i Lgr 11 är uppdraget att utforma verksamheten efter dessa och kommunens fritidshem har uppfyllt det som står under syfte och centralt innehåll. Ett arbete pågår att sätta upp tydliga mål som ska utvärderas i juni 2017. För de lokalt satta målen för resp. fritidshem är måluppfyllelsen mycket god.

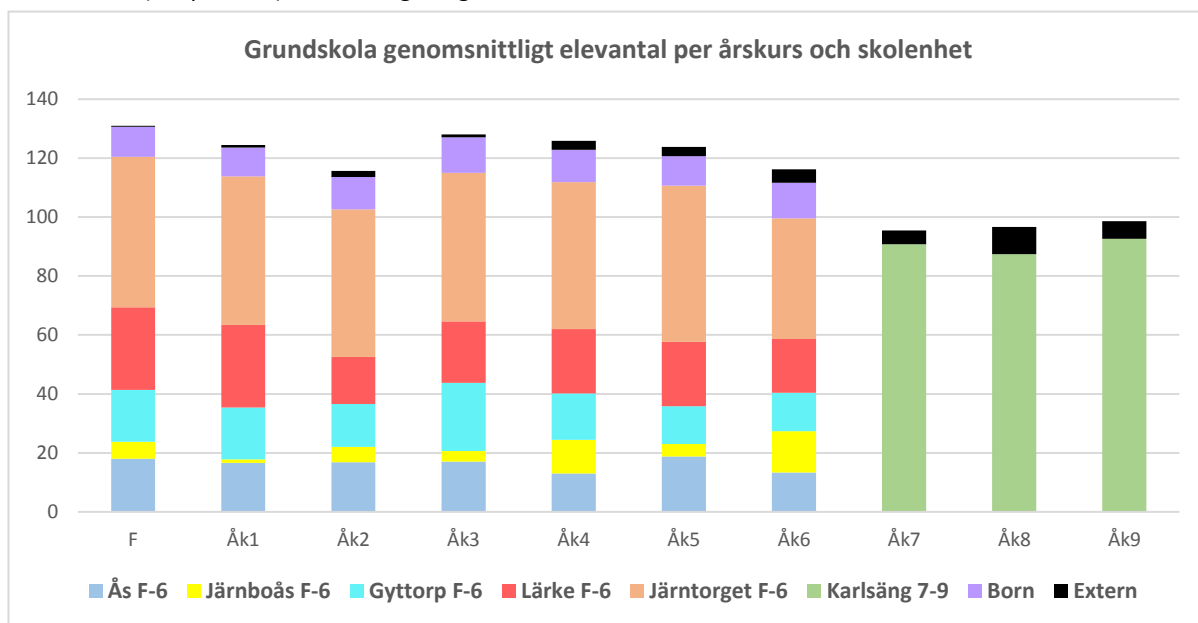
Grundskola

Verksamheten omfattar förskoleklass, grundskola, grundsärskola, interkommunala ersättningar, skolskjutsar samt elevhälsan. Kommunen har 6 grundskolor, varav 5 är för elever i årskurs F–6, och 1 för elever i årskurs 7–9.

Grundsärskolan finns från förskoleklass upp till och med årskurs 6 vid Järntorgsskolan och för de äldre eleverna vid Karlsängskolan. Elevhälsan innefattar bl.a. skolhälsovård, specialpedagoger, psykolog och kuratorer.

Årets händelser

Antalet elever i Noras kommunala grundskola var i genomsnitt cirka 1 113 barn, vilket är en ökning från 2015 med 68 barn (6,5 procent). Fördelning enligt tabell nedan:

Tabellens statistik hämtat från IST Extens

En ny handlingsplan för s.k. hemmasittare (elever med omfattande frånvaro) har utarbetats och implementeras under kommande år på Karlsängskolan.

Skolorna i Nora kommun arbetar med åtgärdsprogram utifrån Skolverkets Allmänna råd för arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. Alla skolor upprättar varje år likabehandlingsplaner- och trygghetsplaner i arbetet mot diskriminering och kränkande behandling och rapporterar alla anmälningar av kränkande behandling till huvudman. Skolorna arbetar medvetet för ökad måluppfyllelse genom månadsvis uppföljning i BSC (balanserade styrkort).

Ekonomiskt utfall

Elevhälsans budget slutade på ett överskott detta år till följd av medvetna val vid rekryteringar och avvaktan i tillsättning av två tjänster, samt sent inkomna statsbidragspengar. Då det gäller investeringar har det gjorts satsningar på IT-sidan och investeringsutrymmet har nyttjats. Grundskolan deklarerar ett budgetöverskott om 771 tkr.

Framtiden

Antalet elever fortsätter att öka, liksom behovet av nya flexibla och större lokaler och förstudie för ny skola årskurs 4-9 alternativt åk 7-9 påbörjades våren 2016.

Liksom förra året har integrationen av våra nyanlända elever varit en av kommunens största och viktigaste utmaningar. Prognosen visar på ett relativt stort antal nya inom de kommande åren och det är viktigt att lyckas både socialt och kunskapsmässigt. Samtidigt ökar svårigheten att rekrytera lärare inom olika ämnen, inte minst

SVA (svenska som andraspråk). En effektivare organisation och fler yrkesgrupper inom skolan kommer att krävas i kombination med kreativitet och flexibilitet. Dessa faktorer kan komma att påverka budgeten/resursbehoven genom att kommunen kan behöva lönekonkurrera. Även direkta kostnader för modersmål, handledning, kartläggning och tolk har ökat och kommer säkert fortsätta att ligga på en hög nivå.

Måluppfyllelse

Indikatorer		Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
3.1	Andel elever med uppnådda mål i samtliga ämnen efter årskurs 9*	82 %	78 %	78 %
3.2.1	Meritvärdet för elever årskurs 9 - Nora*	219	215	200
3.2.2	Meritvärdet för elever årskurs 9 - Riksgenomsnitt*	224	217	215
3.3	Andel behöriga till gymnasieskolan*	91 %	85 %	88 %
3.4	Salsavärde Residual **	-7	-1	-13

* Hämtas från SIRIS (Skolverkets Internetbaserade Resultat- och kvalitetsInformationsSystem).

**Värde utifrån kommunens förutsättningar (bakgrundsfaktorer) där positivt resultat innebär bättre resultat än beräknat utifrån förutsättningarna, och negativt resultat innebär sämre resultat än beräknat utifrån förutsättningarna.

Andelen elever som nått kunskapskraven i alla ämnen har ökat under 2016. Andelen eleven med behörighet till gymnasieutbildning har fortsatt öka. Ökningen är både inom andelen behöriga till yrkesprogram och till de högskoleförberedande programmen. Nora har i år bäst resultat i länet både i SKL:s öppna jämförelser, Lärarförbundets ranking och LR:s ranking.

Styrmått

	Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
Analys av SKL resultat och ranking i Öppna jämförelser för skola, kunskap	91	94	-
Analys av SKL resultat och ranking i Öppna jämförelser för skola, ekonomi/effektivitet	178	219	-
Elevernas meritvärde åk 9 (17 ämnen och maxpoäng är 320)	219,0	222,0	-
Flickors meritvärde åk 9 (17 ämnen och maxpoäng är 320)	230,9	238,8	-
Pojkars meritvärde åk 9 (17 ämnen och maxpoäng är 320)	208,2	209,7	-
Lärlärolegitimation	87,7 %	84,0 %	-
Lärare med pedagogisk högskoleexamen, SKL	91,1 %	92,0 %	-

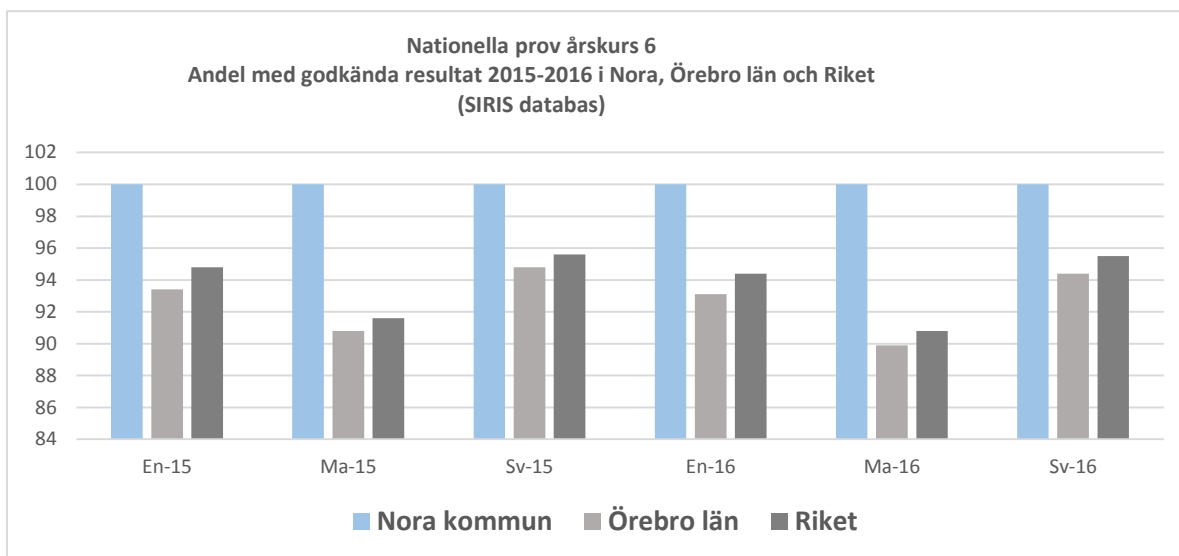
Statistik över samtliga skolresultat har hämtats i SIRIS (Skolverkets databas).

Nationella prov årskurs 3

Resultatet i matematik har förbättrats. Det som mycket kraftigt avviker från resultatet i riket är området skriftliga räknemetoder och i övrigt ligger några delprov under och några över riksgenomsnittet. I svenska ligger fortfarande alla resultat utom att tala muntligt under eller mycket under riksgenomsnittet.

Nationella prov årskurs 6

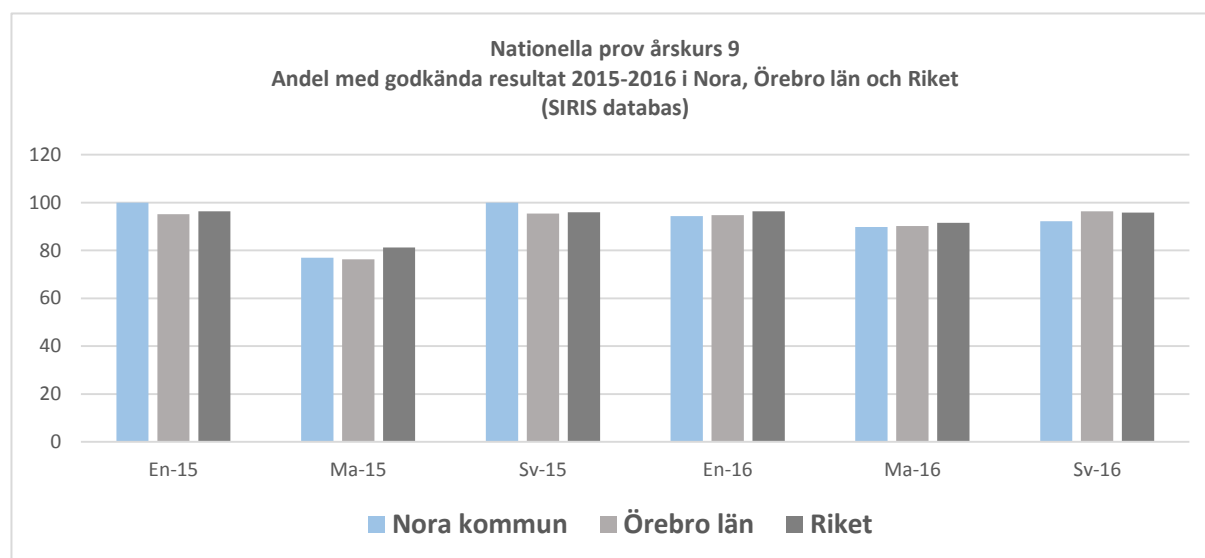
Provbetygspoängen för Nora kommuns elever i svenska, matematik och engelska visar (per 2017-01-18) att resultaten förbättrats sedan 2014 i samtliga ämnen och att Nora ligger över riksgenomsnittet i matematik, men under i svenska. Andelen med godkända resultat är fortfarande 100 procent och betydligt högre än läns- och riksgenomsnittet, se tabell.

Nationella prov årskurs 9

Diagrammet visar andelen elever som klarade godkända resultat på de olika proven jämfört med föregående år, länet och riket. I jämförelse med länet och riket har resultaten sjunkit och Nora ligger nu under genomsnittet i alla ämnen, även om andelen elever med godkänt resultat i matematik ökat i jämförelse med förra året.

Provbetygen för årskurs 9:orna i svenska och engelska sjönk också under 2016, medan genomsnittsbetyget i matematik ökade. Nora elevernas provbetyg ligger dock betydligt under riksgenomsnittet.

Meritvärde och behörighet årskurs 9

Meritvärdet för eleverna i Karlsängskolans årskurs 9 gick i år ner från 222 till 219 poäng, och ligger kvar en bit under riksgenomsnittet som är 224 poäng. Skillnaden mellan pojkar och flickor i Nora har minskat men är fortfarande stor.

Behörigheten till gymnasieskolans yrkesprogram är 91,2 procent (83,1 procent) och till de högskoleförberedande programmen 90,4 procent (82,1 procent) vilket är långt över riksgenomsnittet (riksgenomsnittet redovisat i parentes).

Gymnasium och kommunala aktivitetsansvar (KAA)

Kommunen har skyldighet att erbjuda gymnasieutbildning till samtliga ungdomar. Det gäller från att eleven har slutfört sista årskursen i grundskolan till och med första kalenderåret man fyller 20 år. I Nora kommun uppfylls ansvaret genom gymnasiesamverkansavtal (GYSAM) inom Örebro län och merparten av eleverna går i kommunala eller fristående gymnasieskolor i Örebro eller Lindesberg. Språkintruktionsprogrammet omfattas inte av GYSAM-avtalet. Dessa elever går antingen inom ramen för Hjernet gymnasieskola i Nora, eller genom särskilt samverkansavtal på Lindeskolan.

Nora följer upp och erbjuder åtgärder för elever i åldern 16–20 år utanför gymnasieskolan enligt sitt kommunala aktivitetsansvar (KAA). Inom ramen för KAA ligger även ansvaret för uppföljning av alla elever på introduktionsprogram. De åtgärder ungdomarna erbjuds är t.ex. andra studier, praktik, studie- och yrkesvägledning, hjälp i kontakt med andra myndigheter, coachning och samtal mm. From 2016 har Nora också ett avtal med stiftelsen Activa för unga med särskilt stora behov. Samverkan sker med socialtjänst, Arbetsmarknadsenhet (AME), Arbetsförmedling (AF) och skolor m.fl.

Årets händelser

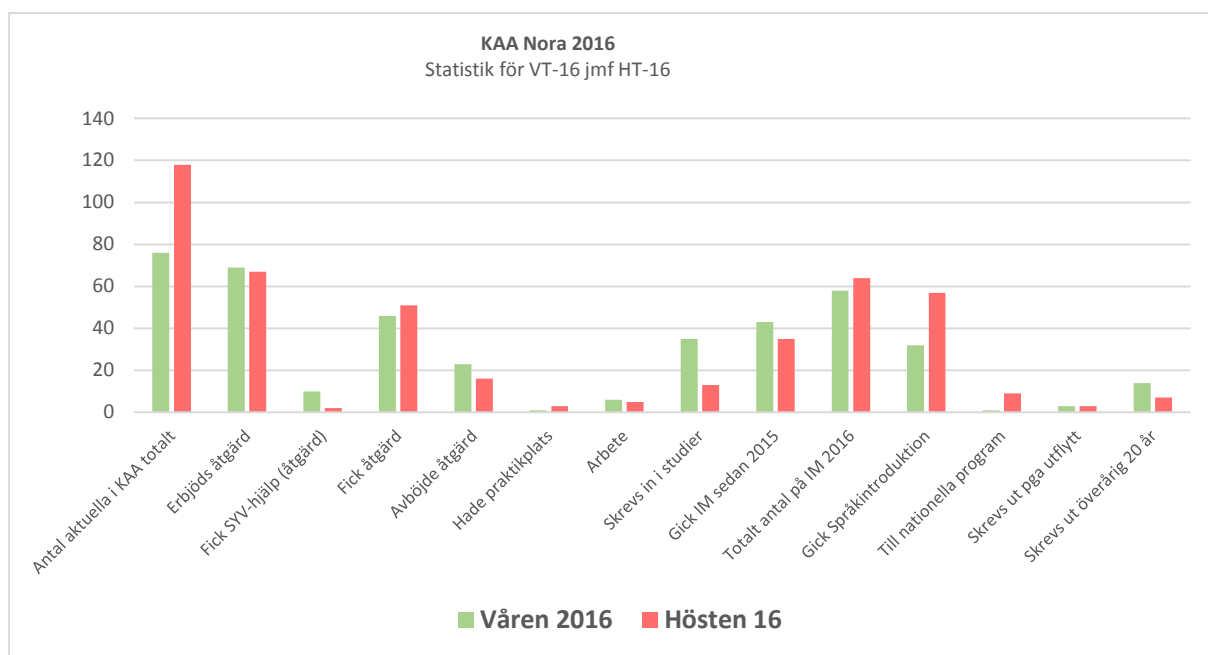
Nora kommun hade i december 2016 totalt ca 416 elever inskrivna i gymnasiala verksamheten (jmf HT-15 - 389 elever), det är en ökning med ca 7 procent.

Av de elever som var inskrivna i december gick 50 elever på Hjernet i Nora (HT-15 - 14 elever), Lindeskolan hade 86 elever (HT-15 - 102 elever), Örebro kommunala gymnasieskolor hade 196 elever (jmf HT-15 - 179 elever), Örebro fristående gymnasieskolor 61 elever (jmf HT-15 - 77 elever) och resterande var inskrivna på övriga kommunala och fristående skolor i Sverige. Andelen elever på externa skolor har minskat från 375 elever (HT-15) totalt till 366 elever. Andelen elever som gick på yrkesprogram var i november 33 procent, vilket är en kraftig minskning från 2015 (46 procent).

Gymnasieskolan Hjernet hade 2016 fyra olika introduktionsprogram (IM): Individuella alternativet (IMIND), Preparandutbildning (PREP) och Yrkesintroduktion mot Vård och Omsorg (YRKIMVO) samt Språkintruktionsprogrammet (IMSPR). De flesta elever är nyanlända vilket innebär att fokus läggs på det svenska språket. Målet är att eleven ska hinna nå behörighet till ett nationellt gymnasieprogram innan ungdomen hinner bli för gammal för gymnasieskolan. För att nå denna behörighet krävs minst åtta betyg från grundskolan. I stort sett samtliga elever läser minst så många ämnen. Andelen elever i den egna gymnasieskolan Hjernet ökade under 2016. I december 2015 var det 17 elever och i slutet av 2016 drygt 50 elever. Förändringen berodde helt på att antalet nyanlända fortsatt öka. Verksamheten fick p.g.a. detta utökade lokaler på Hjernet och även fler lokaler i Lilla Hjernet intill lågprisvaruhuset MM.

Gymnasiesärskolans elever studerar nästan uteslutande i fyra läsår. Antalet elever i särskola ökade från 8 elever till 9 elever.

Det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) hade under hösten en vakans inom studie- och yrkesvägledning vilket påverkade möjligheten till måluppfyllelse negativt. Dels kunde ungdomarna inte ges vägledning i tillräcklig utsträckning och inte heller kunde eleverna på introduktionsprogrammen fullt ut följas upp. Arbetet underlättades dock from hösten då AME tog ansvar för praktiksamordning även för unga inom ramen för KAA. Andelen unga som avbryter sin utbildning eller inte slutför gymnasieutbildningen fortsätter öka. Under vårterminen hade 76 elever registrerats inom KAA och för hösten 2016 var det 118 ungdomar. Motsvarande siffra för 2015 var 55 ungdomar totalt. Inom ramen för KAA erbjöds och fick ungdomar mellan 16-20 år följande åtgärder, se diagrammet nedan:

Ekonomiskt utfall

Området gymnasieskola och KAA gick undre året med ett budgetöverskott på 1 746 tkr, som beror på att Örebro kommun återbetalade tidigare feldebiteringar interkommunala ersättningar för perioden 2011-2015 på 2 858 tkr. De ökade utbildningskostnader som uppstått på grund av de mer än dubblade elevvolymerna under året, inom SFI och gymnasieskolans språkintröduktion, regleras bland annat med omfördelning av schablonersättningen från Migrationsverket. Vuxenlärandeenheten som helhet har gjort ett nollresultat i år.

INTERKOMMUNALA ERSÄTTNINGAR NETTO	ÅRSBUDGET	ÅRSUTFALL	AVVIKELSE
Förskolan	-540 tkr	-585 tkr	-45 tkr
Fritidshem	-1 625 tkr	-1 543 tkr	82 tkr
Förskoleklass	-590 tkr	-763 tkr	-173 tkr
Grundskolan	-7 030 tkr	-6 350 tkr	680 tkr
Specialskolan	-1 200 tkr	-2 356 tkr	-1 156 tkr
Gymnasiesärskolan	-3 088 tkr	-3 839 tkr	-751 tkr
Gymnasieskolan	-37 855 tkr	-34 520 tkr	3 335 tkr
SUMMA	-51 928 tkr	-49 957 tkr	1 971 tkr
Återbetalningen från Örebro kommun		-2 858 tkr	-2 858 tkr
RESULTAT EXKLUSIVE ÖREBRO BIDRAGET	-51 928 tkr	-52 815 tkr	-887 tkr

Har inte kommunen erhållit återbetalningen från Örebro kommun har resultatet blivit negativt om 887 tkr i förhållande till budgeten, när det gäller kommunens totala interkommunal kostnader.

Bokslutet visar också på att gymnasieresorna är högre än budgeten, men som ingår i gymnasieverksamhetens budgetresultat.

SKOLSKJUTSAR	ÅRSBUDGET	ÅRSUTFALL	AVVIKELSE
Gymnasiesärskolan		-606 tkr	-606 tkr
Gymnasieskolan	-1 840 tkr	-2 068 tkr	-228 tkr
SUMMA	-1 840 tkr	-2 674 tkr	-834 tkr

Framtiden

I februari 2017 inleds en utredning i syfte att utöka verksamheten inom KAA.

Elevantalet inom gruppen språkintröduktion kommer att fortsätta öka under 2017. Även om det inte kommer ske i samma omfattning som 2016. Av den anledningen kan det bli aktuellt med ännu några personalrekryteringar av pedagogisk personal vid Hjernet. För elever vid Introduktionsprogram språk (IMSPR) gjordes under 2016 en undersökning som visade att ingen av Noras elever vid Lindeskolans IMSPR gått vidare till nationella program. En stor utmaning kommer att bli att finna vägar för våra ungdomar som inte fullföljt sin gymnasieutbildning, att nå egen försörjning. Många har en lång väg dit där ett intensivt motivationsarbete krävs och nya strategier inom kommunens verksamhet.

Måluppfyllelse

Indikatorer		Utfall	Utfall	Utfall
		År 2016	År 2015	År 2014
3.5.1	Andel elever med slutförd gymnasieutbildning inom tre år	Våren 2017	68 %	63 %
3.5.2	Andel elever som avbrutit studierna efter 1 år	Våren 2017	2 %	1 %

Statistik hämtad från Skolverkets kommunblad

Vuxenlärande

Komvux tillåter studier från och med hösten det år man fyller 20, eller då man fullföljt ett nationellt program inom gymnasieskolan. Utbildning ska i första hand erbjudas till personer med tidigare låg utbildning, samt till personer som saknar behörighet för högre studier. Med hjälp av statliga medel har Nora under 2016 också kunnat erbjuda utbildning till personer som står långt från arbetsmarknaden samt till riktad yrkesutbildning (yrkes Vux).

SFI är en utbildning i svenska för invandrare som kommit hit som flyktingar, även om antalet personer som kommit hit av annan anledning inte är obetydlig. Undervisningen är målinriktad och effektiv svenskundervisning, som är anpassad till varje elevs behov och förutsättningar. Verksamheten är organiserad så att särskild hänsyn tas till tidigare skolgång och studievana.

Årets händelser

På grund av det stora flyktningmottagandet i Sverige, framför allt under 2015, kom allt fler att bosätta sig även i Nora. Detta har högst påtagligt påverkat elevvolymerna inom SFI under 2016.

Inom den kommunala vuxenutbildningen är utgångspunkten alltid att med hjälp av studievägledare upprätta en individuell studieplan. Huvudparten av utbildningen har bedrivits i egen regi, men även genom externa utbildningsanordnare för viss distansutbildning.

Inom SFI samarbetar Nora kommun med arbetsförmedlingen och socialförvaltningen för att ytterligare kunna anpassa den enskilde elevens studier vid. Antalet elever inom SFI har ökat från 79 till närmare 200 de senaste två åren. Antalet kursstarter har ökat med ännu mer eftersom den enskilde eleven under en och samma termin byter studiegrupp när hen har godkänts i en tidigare kurs.

Framtiden

Den största utmaningen för kommande år handlar om att hantera den pågående flyktingströmmen. Eftersom ännu inte alla nyanlända från 2015 hunnit få beslut om asyl ännu kan verksamheten räkna med att elevantalet inom denna målgrupp kommer öka även under 2017, även om det inte kommer ske i samma omfattning som 2016. Eftersom det inte finns tillräckligt med behöriga lärare i ämnet svenska som andraspråk, kommer utmaningen för kommunen kring dessa elevgrupper handla om att ge dem den kvalitativa utbildning de har rätt till.

Måluppfyllelse

Enheten för Vuxenlärande	ELEVER 2016				
	Vårtermin			Hösttermin	
KOMVUX	ELEVER	POÄNG		ELEVER	POÄNG
		43 650	Fullföljdes 37 550 (86 %)		45 260
	138			158	
YRKESVUX	ELEVER	POÄNG		ELEVER	POÄNG
		11 700	Fullföljdes 10 800 (92 %)		13 500
	52			55	
SFI	ELEVER			ELEVER	
	152			182	
Total 2016	KOMVUX	YRKESVUX		SFI	
Antal Elever	210	87		202	
Antal Poäng	88 910	25 200			

Statistik hämtat från Hjernetns egen statistik, IST Extens

Elevhälsan

Målgruppen är alla barn som går i förskola t.o.m. årskurs 9 samt i viss utsträckning även kommunens gymnasieskola Hjernet.

Elevhälsans personal består av kuratorer, specialpedagoger, skolsköterskor, skolläkare, psykolog och enhetschef. De olika yrkeskategorierna arbetar på organisations-, grupp- och individnivå. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevhälsans arbete ska syfta till att stödja barns och elevers utveckling mot verksamhetens mål.

Personalen vid Elevhälsan är indelad i Förskoleteam (FT) och Elevhälsateam (EHT). Varje förskola och skola har ett team kopplat till sin verksamhet. I teamen ingår även ansvarig förskolechef eller rektor. Det är utifrån dessa team som elevhälsans arbete huvudsakligen utgår. Respektive yrkeskategoris specifika kompetens avgör vem/vilka som är bäst lämpade för insatser i aktuellt ärende.

Årets händelser

Den förändring av kommunala organisation som trädde i kraft 2015-01-01 har inneburit att en del av det pågående arbetet med socialtjänsten för barn och unga och Vingen har haft ett uppehåll i väntan på nya arbetsformer. För Elevhälsan har förändring i personalstyrka inneburit organisatoriska förändringar i främst kuratorgruppen och specialpedagoggruppen. Skolsköterskornas har fått utökade arbetsuppgifter med övertagande av vissa arbetsuppgifter från skolläkaren. Det påverkar deras ordinarie arbetsuppgifter och tillgängligheten i t.ex. öppen mottagning. Arbetet med särskilt riktade specialpedagoger till förskolan ger möjlighet till tidiga insatser och en god pedagogisk grund.

Framtiden

Inför kommande verksamhetsår behövs ett tydligare fokus på nyanländas etablering i skolan/samhället. Arbetet med Barn/Elever med Lång Ogiltig Frånvaro (BELOF) är en fortsatt utmaning och kommer ha ett fortsatt fokus under 2017.

Måluppfyllelse

Kuratorerna har ingen kö medan Specialpedagoger och psykolog har viss kö gällande utredningar. Skolsköterskorna följer ett nationellt program med hälsosamtal och vaccinationer mm.

Förändrad form av konsultation för verksamheterna har införts med schemalagd konsultation samt vid behov. Arbetet med vägledningsgrupper i ICDP har fortsatt. Handlingsplan för BELOF (Barn/elever med lång ogiltig

frånvaro) har utformats och implementering påbörjats. Den handlingsplan gällande språkutveckling som tidigare fanns har reviderats innehållsmässigt och benämns nu språkplan.

Fritidsgårdar

Nora har två fritidsgårdar, en vid Karlsängskolan och en vid Gyttopsskolan. Tyngdpunkten i fritidsgårdarnas arbete är den öppna gårdsverksamheten och i första hand kvällar, helger och lov. Fritidsgårdarnas viktigaste uppdrag är att vara professionella relationsbyggare mellan ungdomar-ungdomar och vuxna-ungdomar med mål att skapa bärande relationer. Samverkan sker med föräldrar, skola, polis, socialtjänst, svenska kyrkan, föreningar och studieförbund.

Årets händelser

Karlsängskolans fritidsgård har under året haft ca 600 besök i månaden och i genomsnitt mellan 60-70 besökare per kväll. De besökande unga är i ålder 13-17 år och har legat i det högre åldersspannet (15-17 år) under hösten.

Gyttopps fritidsgård har haft i genomsnitt haft ca 300 besök per månad och ca 35-45 per kväll. Ungdomarna har varit i åldern 10-17 år. Antal besökare har ökat lite under höstterminen, även antal flickor.

Det är ca 70 procent pojkar och 30 procent flickor som besöker gården. Större arrangemang, lov, resor är inte inräknade i besökarantalet på fritidsgårdarna.

Framtiden

Något som påverkat arbetsmiljön under 2016 på fritidsgårdarna var det påtagligt stora antalet ensamkommande ungdomar, främst unga pojkar. Detta ställer nya krav på fritidsledare och verksamheten och arbetet att möta upp och anpassa verksamheten efter dessa nya förutsättningar fortgår som prioriterat mål även under kommande år.

Måluppfyllelse

Verksamheten har under året erbjudit en stor mängd aktiviteter både under kvällar och vid särskilda arrangemang. De prioriterade målen var ökad delaktighet och trygghet för de unga som vistas på gårdarna kvällstid, samt att nå fler yngre unga (13-15 år), och arbetet fortgår 2017.

Hälsa- och sjukvård och rehabilitering (HSR)

Den **hälsa- och sjukvård** som utförs av kommunens sjuksköterskor under hela dygnet är riktad mot patienter som är inskrivna i hemsjukvård, särskilda boenden, gruppboendestäder för personer med utvecklingsstörning och privata utförare. I uppdraget ingår utbildning och handledning till övrig vårdpersonal inom kommunens verksamhet.

Samordnande sjuksköterska arbetar med schemaläggning och sköter anskaffning av vikarier vid sjuk- och ledighetsfrånvaro.

Den **rehabilitering** som utförs av kommunens arbetsterapeuter är riktad mot alla kommuninnevånare oavsett ålder eller boendeform. I rehabiliteringen ingår funktionell träning, bostadsanpassning, förskrivning och utprovning av individuella och arbetstekniska hjälpmedel. I uppdraget ingår utbildning och handledning till övrig vårdpersonal inom kommunens verksamhet. Dagrehabverksamheten riktar sig till brukare med fysiska och kognitiva funktionsnedsättningar under en längre tidsperiod.

Årets händelser

Det har anställts ytterligare personal inom HSR-organisationen under hösten 2016. Två arbetsterapeuter, två undersköterskor och en sjuksköterska. Dessa ska ingå i de projekt som ska pågå i 2 års tid och som finansieras av statliga bidragspengar. Projekten är följande:

- Social dagvård
- Samlad korttidsvårdsenhet på Tullbackagården
- Demensdagvård/demensteam/anhörigstöd, och
- Ett vårdplaneringsteam som ska effektivisera hemtagningsprocessen av medicinskt färdigbehandlade patienter från slutenvården.

I september startade vårdplaneringsteamet vårdplaneringar på distans med mycket bra resultat. Patienterna kunde komma hem från slutenvården snabbare och delaktigheten för patienten och anhöriga förbättrades i och med detta. Detta innebar även att antalet betalningsdagar inom slutenvården kunde minskas.

Utveckling av verksamheten inom hemrehabiliteringen har under hösten prioriterats så att patienten kan bo kvar i sin bostad och bli mera självständig i sin vardag och mera oberoende av hjälp.

Hemsjukvården för sjuksköterskorna har under verksamhetsåret ändrats till mera avancerad sjukvård än tidigare. Det beror på att slutenvården saknar vårdplatser på sjukhusen, patienterna kommer hem tidigare och med ett ökat vårdbehov i det egna hemmet och på kommunens särskilda boenden (SÄBO).

Arbetsterapeuterna har under året varit delaktiga i utbildningen av undersköterskor från Hagby Ängar och hemtjänstgrupperna, som fått en särskild utbildning till FFI (Förflyttningsinstruktörer) via ett utbildningsprogram från Karlskoga lasarett. De har tillsammans inom kommunens olika verksamheter utbildat i sin tur sina medarbetare i förflyttningsstrategier för att minska skador och sjukskrivning hos främst undersköterskorna i kommunen, och att patientsäkerheten vid förflyttningar förbättrats.

Utbildning av sjuksköterskorna har under årets första halva varit av specifik karaktär, då kommunen haft en patient med avancerade medicinska insatser på ett av kommunens SÄBO. Utbildningen har skett på den enhet på sjukhuset som ansvarade för vården av denna patient.

Framtiden

Kostnaderna för bostadsanpassningarna, som idag sköts av Lindesbergs kommun har ökat kraftigt och en översyn behövs genomföras.

Behovet av flera arbetsterapeuter och sjuksköterskor i kommunen kan ses tydligt då sjukhusen i vårt län har svårt att bemanna och vårda patienterna inom slutenvården. Patienterna kommer hem tidigare än förut och behoven av rehabilitering och vård i det egna hemmet ökar.

Viktigt i framtiden är att samverkan mellan slutenvården och kommunen och primärvården effektiviseras på ett bra sätt, så att patienterna inte märker vem som vårdar/rehabiliterar dem utan att man får sin vård på rätt vårdnivå utifrån det behov som man har.

Hemtjänst

Hemtjänsten utför vård och omsorg till brukare i ordinärt boende. Insatserna utförs dygnet runt. För att få insatser från hemtjänsten krävs ett beslut enligt SoL eller HSL, men även vissa insatser med LSS beslut utförs av hemtjänsten. Verksamheten omfattar 87 anställda (67,44 årsarbetare) samt två enhetschefer. Under hösten höjdes den lägsta tjänstgöringsgraden till 65 procent, vilket ökat bemanningen totalt sett. Personalen är fördelad på 6 hemtjänstgrupper samt en nattpatrull. Nattpatrullen och grupp 4 ansvarar för trygghetslarmen.

Årets händelser

Under året har kommunen arbetat för att minska antalet betalningsdagar till andra vårdgivare vilket ökat behovet av hemtjänst då fler patienter med större vårdbehov vårdas i hemmet med hemtjänst. Beviljad tid ökade med 30 procent, vilket har gjort det svårt att bemanna efter behov.

Delar av personalen har genomfört utbildning i förflyttningsutbildning och handledarutbildning. All tillsvidareanställd personal har fått utbildning i "Individens behov i centrum" (IBIC). I december infördes IBIC som står för individens behov i centrum vilket är ett nytt sätt att utreda och arbeta.

Ekonomiskt utfall

Hemtjänsten redovisar ett budgetöverskridande på 1 792 vilket beror på att det varit en ökning av antal hemtjänstinsatser samt en ökade kostnader för bostadsanpassningen på 1 193 tkr.

Framtiden

Översyn av grundbemanningen för att minska andelen vikarier och på så sätt öka kontinuiteten för brukare och kunna arbeta mer med kvalitet än med bemanning. Det är fortsatt svårt att anställa vikarier till sommarsesemestrar samtidigt som Region Örebro minskar antalet vårdplatser, vilket resulterar i att patienter med större vårdbehov som kräver utbildad personal ska vårdas i hemmet.

Utöka användandet av teknik i vården för att underlätta arbetet och öka brukartiden och brukarnöjdheten.

Måluppfyllelse

Ett mål inför 2016 var att 55 procent av tiden skulle utföras i brukarnas hem. Den mätning som utfördes i oktober visar att 61 procent av tiden utförs i brukarnas hem men att det är mycket tid som krävs för restid, dokumentation etc. Det som inte har undersökts är hur brukarna uppfattar hemtjänstens kvalitet när de kvantitativa målen är uppfyllda.

Den beviljade tiden per brukare inom hemtjänsten har ökat med 30 procent och i vissa grupper upp till 46 procents ökning.

Styrmått

	Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
Antal betal dagar för utskrivningsklara brukare på lasarettet	215	365	46
Brukarnas nöjdhet med bemötande vid kontakt med hemtjänsten (enkät)	95 %	96 %	93 %
Brukarnas upplevelse av personalens hänsyn till åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras inom hemtjänsten (enkät)	90 %	84 %	83 %
Antal ärenden i hemtjänsten (Genomsnitt över året)	229	214	205
Antal brukare med trygghetstelefoner (Genomsnitt över året)	281	271	266
Antal brukare med matdistribution (Genomsnitt över året)	120	112	103

Särskilt boende

Hagby Ängars äldreboende består av åtta gruppboenden och har 65 lägenheter och 13 korttidsplatser, totalt finns 90 sängplatser, fördelat på två hus med fyra grupper i varje. Det är en enhetschef som ansvarar för varje hus. Av de åtta gruppboendena är idag tre inriktade mot brukare med demenssjukdomar och en grupp mot korttids/rehab. Verksamheten erbjuder korttidsboende och växelvård utifrån behov. Enligt politiskt beslut ska alla grupper på Hagby Ängar framöver ha inriktning för personer med demenssjukdom då behovet av platser för denna diagnos är stort. Antal heltidstjänster i omvårdnadsarbetet är 58,89 fördelat på 79 personal.

Tullbackagården särskilt boende för äldre består av fem avdelningar varav en är inriktad mot brukare med demenssjukdomar. Totalt finns 63 sängplatser varav en är en växelvårdsplats och en är ett palliativt rum. Växelvård erbjuds utifrån behov och förmedlas av ett Boråd. Palliativa rummet används vid behov och finns till förfo-gande för samtliga brukare inom äldreomsorgen i Nora kommun. Antal omvårdnadspersonal på Tullbackagården är 70 anställda. Av dessa är 91 procent utbildade undersköterskor.

Det finns en hobbyverksamhet där en person arbetar. I hobbyn anordnas aktiviteter dagligen måndag till fredag för brukare inom och utanför enheten. Aktiviteterna består bland annat av gymnastik, bingospel, femkamp, tipspromenad, högläsning och handarbeten av olika slag.

Årets händelser

Under hösten har Nora fastigheter AB installerat nytt brandskydd på Hagby Ängar, sprinklersystem har dragits in i alla utrymmen på båda husen.

Under hösten fick de personal som hade en tjänstgöringsgrad under 65 procent och som önskade en utökning av sin tjänst.

Verksamheten har under året tagit emot många elever från olika skolor, praktikanter från arbetsförmedlingen och även språkpraktikanter. Flertalet av praktikanterna har trivts bra med yrket och gått vidare till undersköterskeutbildning.

Alla genomförandeplaner finns i verksamhetssystemet VIVA där all dokumentation sker. Under 2016 har även nattpersonalen blivit mer delaktiga i arbetet med genomförandeplanerna.

Fest för kommunens brukare hölls i Nora folketspark i maj, även personer med hemtjänst bjöds in. Anhörigträffar sker årligen en eller två gånger per år på varje avdelning. Under hösten anordnades en pubkväll för brukare och anhöriga.

I slutet av året omvandlades Stinsen från 11 permanenta platser till 11 korttidsplatser. Syftet är bland annat samla all korttidsvård till en avdelning. Personal tillsättning skedde genom ett ansökningsförfarande bland kommunens tillsvidareanställda.

Tullbackagårdens innegård har rustats upp av Nora bostäder.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) öppnade en verksamhetstillsyn efter att de uppmärksammat i media att det är låg bemanning nattetid på Hagby Ängar.

Ekonomiskt utfall

Hagby Ängar och Tullbackagården gemensamma budgetöverskridande om 566 tkr grundas på ökade vikariekostnader. Främst beroende på enskilda individärenden.

Framtiden

Gruppledarna ska i februari gå en tvådagars utbildning i ledarskap. Under våren kommer utbildning för personalen i dokumentationssystemet VIVA att prioriteras. Madrasser har köpts in till alla sängarna och personalen ska gå en utbildning i trycksårsprofylax under våren.

Verksamheten ska se över bemanningen nattetid. Med nuvarande schemaläggning är avdelningar och våningar emellanåt obemannade, samtidigt som det finns många personer med demenssjukdom och fallrisk på boendena. Kraven från socialstyrelsen gällande bemanning kan komma att öka, vilket kan medföra ökade kostnader.

Verksamheten har under det gångna året haft ökade svårigheter att rekrytera utbildade vikarier till vår verksamhet. Detta problem kommer sannolikt att öka.

Styrmått

	Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
Hur trygga brukarna känner sig på särskilt boende (enkät)	96 %	97 %	94 %
Helhetsbedömning (nöjdhet) om boende på särskilt boende (enkät)	91 %	90 %	93 %
Brukarnas nöjdhet med bemötande vid kontakt med särskilt boende (enkät)	96 %	95 %	93 %
Brukarnas upplevelse av personalens hänsyn till åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras inom särskilt boende (enkät)	83 %	81 %	88 %

Funktionshinder/stödverksamhet

Enheten för funktionsstöd ansvarar för att verkställa och genomföra beslut enligt LSS och Socialtjänstlagen och personlig assistans enligt SFB§51. Enheten för funktionsstöd omfattar gruppboendestäder, dagligverksamhet, personlig assistans, kontaktpersoner, ledsagarservice, socialpsykiatri samt LSS barn och ungdom. I kommunen

finns fyra gruppboendestäder för personer med utvecklingsstörning med 21 platser samt ett LSS-boende för psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar med 11 platser. Den dagliga verksamheten består av tre olika arbetsplatser för målgrupperna personer med utvecklingsstörning, psykiska och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Även externa arbetsplatser för enskilda personer. I daglig verksamhets aktiviteter deltar 65 personer.

Personlig assistans har beviljats till 34 personer varav 7 personer har kommunen som utförare. Socialpsykiatrins insatser med boendestöd omfattar 43 personer. Placeringar i externa gruppboenden köps till 6 personer enligt LSS och 2 enligt SOL. Enheten omfattar 57 medarbetare inom gruppboendestäder, daglig verksamhet och boendestöd/socialpsykiatri, och 26 personligassistenter. Till enheten hör också ca 50 kontaktpersoner och 6 ledarsagare.

LSS och Socialtjänstlagen och personligassistans enligt SFB§51 för barn och ungdomar, är totalt 17 enskilda ärenden.

De lagar som styr verksamheten är Socialtjänstlagen (Sol), Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Personlig assistans enligt SFB § 51.

Årets händelser

En inre organisationsförändring har påbörjats och kommer att avslutas under 2017 i form av att tillsätta samordnare i verksamheterna för att öka kvalitén och delaktighet för brukarna och medarbetare.

En rotation gällande brukare har påbörjats för att kunna inrikta gruppboendestäderna utifrån diagnos för att kunna höja kvalitén och kompetensutveckla medarbetare utifrån specifika diagnoser.

Enheten har fortsatt att samarbeta med Studieförbundet och Kungsängen i projektet har namnet Delta i Kultur och Hälsa och arbetet påbörjades 2015 fortsätter under 2017 som är projektets sista år.

All personal inom funktionsstöd har blivit erbjudna att gå ett flertal kurser inom Autismspectrum området. Tre personal har gått Integrerad psykiatri utbildning, IP. Personalen har fått handledning och intern utbildning i datasystemet VIVA och dokumentation. All personal deltog i en halvdag gällande kost och hälsa samt en halvdag om bemötande och förhållningsätt. Sex personer deltog i konferensen våld i nära relationer, VIP i Eskilstuna. De flesta enheterna har haft extern handledning under året. Brukare och personal har blivit fortsatt erbjudna att gå handledarutbildning om att starta och leda studiecirkel genom projektet Delta i kultur och hälsa.

Under året har det pågått fortsatt utveckling av den dagliga verksamheten, grupper och aktiviteter. Servicegruppen har utvecklats samt verksamhetens samarbete med AME och föreningar i Nora.

Uppföljningar har genomförts på externa placeringar med syfte att se om kommunen kan ta hem några av brukarna till kommunens egna verksamheter.

Framtiden

En organisationsförändring har påbörjats och kommer att avslutas under 2017 i form av att tillsätta samordnare i verksamheterna för att öka kvalitén och delaktighet för brukarna och medarbetare. Därmed kommer gruppledarna i verksamheterna att tas bort.

Arbetet med Delta Kultur och Hälsa inom funktionsstöd har en fortsatt utveckling. Projektet har anställt en brukare från verksamheten på 10 procent för att arbeta med bland annat information om projektet till allmänheten.

Under 2016 har arbetet med att inrikta gruppboendena utifrån diagnos istället för ålder. Detta kommer att fortsätta under 2017. Syftet är att kompetensutveckla personal och skapa bättre förutsättningar för brukarna.

Minskade insatser från psykiatrin har lett till att verksamheten behöver utöka personal resurserna inom daglig-verksamhet, Stadsgården och socialpsykiatrin. Verksamheten kommer även att behöva att se över behovet av socialpsykiatrins tillgängligheter kvällar och helger.

Torget 7 kommer att under 2017 att resursförstärkas med tre tjänster, natt, för att täcka brukarnas behov av tillgänglighet av personal vid dåligt mående och tillsyn nattetid.

Verksamheten ser stora svårigheter med rekrytering av vikarier. Verksamheten har ett ökat behov av personal med specialist kompetens inom främst psykiatri.

En fortsatt tendens visar att verksamheten får yngre brukare på gruppboendena. Antalet personer som har diagnos lindrig utvecklingsstörning samt psykiatrisk och social problematik fortsätter öka.

Kommunen har ett behov av ett nytt LSS boende med inriktning målgruppen med blandade diagnoser i samband med missbruk. Verksamheten ser även ett behov av ett gruppboende för målgruppen med utvecklingsstörning för att kunna ta hem det brukare som kommunen idag köper externa placeringar åt.

Verksamheten ser behov av att kompetensutveckla personalen utifrån brukarnas diagnos och problematik.

Ekonomiskt utfall

Enheten som helhet visar ett underskott mot budget på 3 082 tkr. Budgetöverskridande har sin förklaring i ett SoL ärende och inom LASS beror dels på nya ärenden, ökad dubbelbemanning som inte täcks av försäkringskassans beslut samt svårigheter att rekrytera till svåra brukare, övertid och vikariekostnader. Budgetöverskridande på socialpsykiatrin beror på extra insatt resurs på grund av fler ärenden/insatser

Individ- och familjeomsorg

Verksamheten omfattar vård och bistånd samt försörjningsstöd. Verksamheten ansvarar för förebyggande arbete, skydd och särskilt stöd till barn och ungdomar 0–20 år och deras familjer.

Socialtjänsten vid Resursen hanterar myndighetsutövning till barn och ungdomar i åldern 0–20 år och deras familjer genom utredning, beslut om insatser och uppföljning inom ramen för gällande sociallagstiftning samt ärenden inom familjerätt enligt föräldrabalken och LSS.

Familjebehandlingen Vingen arbetar med förebyggande och behandlande insatser till familjer med barn och ungdomar utifrån gällande lagstiftning. Ingångarna till Vingen är egen ansökan, insats från socialtjänsten eller remiss från tingsrätten.

Inom Vuxenenhetens verksamhetsområden handläggs ärenden enligt SoL och LVM för personer över 21 år. I verksamhetsområdet ingår vuxen- och försörjningsstödshandläggning, öppenvårdsbehandling för missbrukare, dagverksamheten Gränden för främst missbrukare i samarbete med Bergslagskyrkan samt handläggning av ärenden kring alkohol, tobak och receptfria läkemedel. Handläggning av dödsboärenden samt budget och skuldärenden ingår också i vuxenenhetens verksamhetsområden.

Verksamheten IFO Barn, Ungdom och Familj hanterar ärenden som rör barn, ungdom och familj när det gäller anmälningar/ansökningar, utredningar, insatser och uppföljning inom sociallagstiftningen och familjerätten. De nationella målen inom sociallagstiftningen och familjerätten har en hög nivå av måluppfyllelse när det gäller tillgänglighet och handläggning trots stora bemanningsproblem. Vissa tidsproblem har uppstått men inte i grunden påverkat skyddsbedömningar och skyddsbehov. Arbetet med att försöka erbjuda insatser på hemmaplan är fortfarande en viktig uppgift för socialtjänsten.

Årets händelser

Under verksamhetsåret har ett personalskifte ägt rum. Nya medarbetare på både försörjningsstöd och vuxen- och missbrukssidan har stegvis slussats in på enheten. En flera års sammanlagd erfarenhet i personalgruppen på försörjningsstödsidan har under året ersatts av en ny oerfaren personalgrupp. På missbrukssidan har den samlade erfarenheten i personalgruppen endast delvis reducerats.

I slutet av året genomfördes en brukarenkät för tredje året i följd som en del i enhetens kvalitetsledningssystem med syftet att öka kvaliteten i arbetet. En redovisning av resultatet sker i början av 2017.

Flyktingsituationen, som nådde sin kulmen i slutet av förra verksamhetsåret, har självfallet på flera nivåer, i hög grad påverkat arbetet på enheten. Allt från att försöka hitta samverkansstrukturer på ledningsnivå med andra kommunala aktörer till det enskilda ärendet på handläggningsnivå. Detta arbete pågår i högsta grad.

Beslut togs under året om att även försörjningsstöd framöver, som en del i ett kvalitetsledningssystem, ska omfattas av samma uppföljningssystem som enheten redan har på missbrukssidan.

Beslutet 2015 att slå samman VuxenIFO och Resursen, Barn och unga, har under året inneburit arbete, framför allt på ledningsnivå, med att hitta både form och innehåll för det framtida gemensamma verksamhetsområdet. Ett viktigt arbete har varit att slå fast hur lednings- och styrfunktionen ska se ut.

Handläggarna på försörjningsstöd har genomfört två uppföljnings- och planeringsdagar gällande ekonomiskt bistånd, handläggarna på missbrukssidan har genomfört en uppföljnings- och planeringsdag under året. På missbrukssidan har en diskussion inletts med ett privat företag kring en utvidgning av missbruksarbetet genom att i framtiden använda en digitaltjänst i vården.

En flerårig uppåtgående kurva av utbetalat ekonomiskt bistånd bröts 2011 och har därefter under 4 år i följd minskat. Under verksamhetsåret 2016 har denna nedåtgående kurva emellertid brutits, det totala utbetalade ekonomiska biståndet har under året istället börjat öka. Ökningen kan direkt kopplas till den flyktingsituation som rått de senaste åren och råder i Sverige. Den del av det totala försörjningsstödet som utgör flykting har under året markant ökat i förhållande till 2015. Andelen utrikesfödda med ekonomiskt bistånd, i förhållande till det totala utbetalda biståndet, har från 2010 stadigt ökat.

Nuvarande och senaste flyktingvåg antas slå igenom fullt ut, vad gäller ekonomiskt bistånd, först 2017-2018. I samband med etableringsersättningens upphörande efter två år kan försörjningsstödet för denna grupp antas öka. Detta hänger självfallet samman med individens möjligheter att framöver etablera sig på arbetsmarknaden. Ytterligare en faktor som kommer att påverka kommunens försörjningsstöd är ensamkommande barns/ungdomars (BUV) möjligheter till integration i samhället.

Sedan något år tillbaka har dagverksamheten på Gränden stegvis övergått till att Bergslagskyrkan tagit över den dagliga driften av verksamheten. Nuvarande överenskommelse innebär ett fortsatt samarbete mellan Nora kommun och Bergslagskyrkan i form av kontinuerliga kontakter samt ett lokalbidrag för att verksamheten bedrivs i kyrkans regi.

Samverkan mot alkohol och droger i trafiken (SMADIT), är ett samverkansarbete mellan landstinget, polis och kommun. Arbetet har under året gått mycket trögt.

Ett nytt uppföljningssystem, UIV – Uppföljning för insatser för vuxna missbrukare, har under året på allvar implementerats. Beslut har också tagits för att detta uppföljningssystem även ska innefatta uppföljning av insatser på försörjningsstödsområdet. Detta arbete inleds i början av 2017.

Under året har representant från VuxenIFO deltagit i ett flertal möten i arbetet mot våld i nära relationer, VINR. Förlängningen av detta arbete har medfört att flera andra kommunala verksamheter inom social omsorg ska inleda ett aktivt arbete på området.

Under hösten har en stor del familjerättsärenden handlat om tyngre utredningar med en ökad representation av invandrare. Orsakerna till utredningar är brister i hemmiljö som våld, missbruk och psykisk problematik samt i beteende när det gäller ungdomar i form av droganvändning, dåligt psykiskt mående och kriminalitet.

Ekonomiskt utfall.

Det ekonomiska bokslutet visar på ett positivt resultat om 1 539 tkr som till största delen kan hänföras till försörjningsstödet som redovisar ett budgetöverskott om 1 277 tkr. Kostnaderna för köpta tjänster ligger högre än budget beroende på behandlingsinsatser. Personalkostnaderna för socialtjänsten och familjebehandlingen Vingen är inte förbrukade p.g.a. långvariga bemanningsproblem. Inför 2017 har dock verksamheterna nästan

full bemanning. Familjehemmen drar högre kostnader än budget delvis beroende på några konsulentstödda hem. Kostnader för skyddat boende har under verksamhetsåret uppgått till 315 tkr. Någon budgeterad kostnad för dessa insatser fanns inte.

Framtiden.

Verksamheten ser en fortsatt stor problematik med barn och ungdomar i våldssituationer i nära relationer samt en negativ utveckling inom droganvändning och kriminalitet. Det senare bör bemötas med ökat samarbete och fältarbete i samverkan med andra aktörer.

Inom familjerätten finns en tydlig tendens till ökning av utredningar som rör Vårdnad, Boende och Umgänge. Nora måste frigöra resurser för att hantera dessa frågor i egen verksamhet istället för att som i nuläget köpa tjänsterna. Nora kommun följer inte heller intentionerna om att ha en medarbetare som särskild barnföljare för placerade barn. Detta måste också åtgärdas. Utvecklingsarbetet med verksamhetssystemen VIVA måste fortgå även under 2017 för att hitta en rimlig nivå på den administrativa delen av socialtjänstens arbete.

De senaste årens invandring och specifikt då 2015 års flyktingström kommer under flertalet år framöver, att påverka kommunens ekonomi vad gäller ekonomiskt bistånd. Flyktingars kommande utträde de närmaste åren ur etableringsreformen, anhöriginvandring, ensamkommande barns (BUV) möjligheter att integrerar faktorer, som var för sig men också i samspel, kommer att påverka kommunens totala ekonomiska bistånd.

Under första halvåret 2017 sker sista steget i arbetet för en sammanslagning av Resursen, barn och unga, och VuxenIFO. Ledningsfunktion i form av arbetsledning och styrning ska då vara klar. En viktig del i den nya enhetens verksamhet framöver, blir att få till ett fungerande arbete bland gruppen äldre tonåringar och unga vuxna. Under senare del av verksamhetsåret 2016 rapporterades om allvarligt missbruk och kriminalitet i dessa åldersgrupper.

Budget- och skuldrådgivning är en obligatorisk verksamhet för kommunen. Kommunens roll förtydligades den 1 november 2016. I nyligen utgivna rekommendationer anges hur arbetet framöver bör ske. Med anledning av ny lagstiftning och nya rekommendationer är det av största vikt att arbetet på området under verksamhetsåret 2017 noggrant följs upp.

From den 1 januari 2017 hanteras alkohol- och tobakstillsynen i kommunen av Samhällsbyggnad Bergslagen. Detta innebär att nuvarande ansvarig handläggare på området kan frigöra resurser för att användas på andra av vuxenteamets arbetsområden.

Måluppfyllelse

Indikatorer		Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
4.3.1	Antal personer i försörjningsstöd (SCB)	530	524	504
4.3.2	Antal hushåll i försörjningsstöd (SCB)	275	271	253

Styrmått

	Utfall År 2016	Utfall År 2015	Utfall År 2014
Antal vårddygn på institution och familjehem	973	570	1 007
Totala kostnaden för placeringar på institution och familjehem	2,3 Mkr	1,4 Mkr	2,2 Mkr
Biståndsinsatser från familjebehandlingen Vingen	59 ärenden	68 ärenden	-
Antal ärenden med Vårdnad, Boende och Umgänge	24 ärenden	16 ärenden	-
Antal fastställda faderskap inom familjerätten	73 ärenden	67 ärenden	-
Antal anmälningar till socialtjänsten om barn som far illa i åldersintervallet 0-12 år	166 ärenden	189 ärenden	-
Antal anmälningar till socialtjänsten om barn som far illa i åldersintervallet 13-21 år	208 ärenden	231 ärenden	-
Antal familjehemsplaceringar	15 ärenden	15 ärenden	-
Antal beslut om placeringar på institution som omfattar både SoL och LVU. Flera av dessa har varit korta placeringar. I slutet av året kvarstår 5 placeringar.	14 ärenden	15 ärenden	-
Antal beslut enligt tvångslagstiftningen LVU	26 ärenden	20 ärenden	-

Arbetsmarknadsåtgärder

Arbetsmarknadsenheten (AME) tillhör sedan 1 september enheten för Näringsliv och Sysselsättning som är organiserad under verksamheten Tillväxt & Utveckling.

För AME är målgruppen framförallt arbetssökande kommuninvånare 18-65 år. Uppdraget är att ordna praktik, vilket även kan innebära språkpraktik, social praktik och arbetsträning för dem som står utanför arbetsmarknaden. Inom AME finns även två egna praktiska verksamheter; Café Hjernet samt Verkstan. AME handhar även de kommunala feriejobben.

AME agerar även utbildningsmäklare och jobbar uppsökande med företag för att lyssna in behov av strategisk uppdragsutbildning åt företag samt mäklar kontakter med andra utbildningsanordnare samt deltar på företagsbesök. AME har 1,0 tjänst som samordnare, 1,0 tjänst som handledare/jobbcoach samt 2,0 tjänst praktisk handledare.

Årets händelser

Under 2016 har AME haft 129 personer inskrivna i verksamheten. Utöver detta har verksamheten jobbat med 55 ungdomar som haft kommunalt feriearbete. I och med höstens omorganisation har tid lagts på verksamhetsutveckling.

Ekonomiskt utfall.

Verksamheten visar på ett budgetöverskott om 312 tkr beroende på att budgetanslaget för arbetsmarknadsåtgärder inom IFO inte använts under året

Framtiden

Det är av allra största vikt att kommunen gör en fortsatt satsning på sysselsättning och arbete inkluderande av sådant verksamheten kallar lågtröskeljobb för att få in de som står utanför arbetsmarknaden.

Integrationsverksamhet

All utgifter och intäkter för de personer som blir anvisade till Nora kommun ingår här och kommunen har för detta inrättat en integrationsbudget. Detta innefattar ensamkommande barn vad gäller boende, skolgång mm, de anvisade vuxna och all kostnader som kretsar kring det, socialtjänstkostnader både för barn och vuxna etc.

Migrationsverket och Nora kommun tecknade en ny överenskommelse den 23 dec 2015 om 57 asylplatser och 14 platser med uppehållstillstånd gällande ensamkommande barn. Överenskommelsen skulle löpa vidare med 9 månaders uppsägningstid för upphörande. Juli 2016 blev överenskommelsen uppsagd med anledning av regeringsbeslut. Överenskommelsen är gällande t.o.m. 2017-03-31.

September 2016 fattade regeringen beslut om hur många nyanlända varje län ska ta emot på anvisning under 2017. Samtliga länsstyrelser i Sverige har utifrån det fattat beslut om hur många nyanlända respektive kommun ska ta emot. Läns- och kommun talen gäller de 30 600 personer som har fått uppehållstillstånd i Sverige och som inte på egen hand kan ordna boende. Örebro läns länsstatal är 763 personer. Nora kommun har blivit tilldelat 25 personer under 2017 där kommunen är ansvarig att ordna boende åt.

Nora kommun har två HVB för ensamkommande barn mellan 15-17 år samt ett stödboende för ungdomar som har uppehållstillstånd och den mognaden för att flytta till ett mer självständigt liv. Integrationshandläggaren är ansvarig för vuxna flyktingar som blir anvisade till Nora kommun.

Årets händelser

- Januari 2016 startades stödboendet för ungdomar som är mogna för steg 2 i boendekedjan.
- Mars/april flyttades verksamheten/HVB från Åkerby till modulboendena Martingården.
- September 2016 inrättades ny enhet - Integrationsenhet och Integrationsbudget. Flyktingmottagningen som tidigare tillhört Hjernet ligger numera under Integrationsenheten.
- I början av 2016 hade Nora kommun 77 ensamkommande barn. Ca 30 ungdomar externplacerades. I slutet av 2016 hade kommunen 65 ungdomar. Många ungdomar uppgraderas i ålder och flyttades till Migrationsverkets anläggningar.
- Under 2016 har kommunen tagit emot 19 anvisade enligt kommun talet. Utöver det har egen bosättare i kommunen ökat drastiskt under 2016. På grund av den stora flyktingströmmen under 2015 har elevantalet ökat påtagligt både på SFI och på gymnasieskolans SPRI.
- Under 2016 kom ca 29 000 flyktingar till Sverige. (2015 kom närmare 163 000)
- Under 2016 kom ca 2100 ensamkommande barn till Sverige. (2015 kom drygt 35 000)

Ekonomiskt utfall

Budgeterade anslaget för lönerrevisionen på 193 tkr har inte används i och med att verksamheten finansieras av riktade statsbidrag

Framtiden

Med stor sannolikhet kommer människors behov av skydd inte att minska under de närmaste åren, men en rad åtgärder på europeisk och nationell nivå har gjort att flyktingströmmen har minskat kraftigt som nämnt tidigare. Svenska asylregler har tillfälligt anpassats till miniminivån enligt EU-rätten och internationella konventioner. De som är mer säkert är att de kommande åren kommer antalet nyanlända att öka i Nora kommun i takt med att de personer som nu är asylsökande får uppehållstillstånd och kommunplaceras. Detta utifrån bosättningslagen som går ut på att samtliga kommuner i Sverige ska dela på ansvaret för personer som har fått uppehållstillstånd. Det är även många som söker sig självmant till Nora, bland annat för att man har bekanta eller släkt som bor här. Framöver behövs mer långsiktigt arbete med bland annat planer för bostadsbyggande och satsningar på integration i lokalsamhället.

De statliga ersättningarna kommer att drastiskt sänkas från och med 1 juli 2017. Med det nuvarande ersättningssystemet får kommunerna 1 900 kr/dygn och med det nya systemet enbart 1 350 kr/dygn för barn upp till 18 år oavsett boendeform. För ungdomar 18-20 år med uppehållstillstånd sänks ersättningen till 750 kr/dygn. Detta innebär att Nora kommunen tappar ungefär 12 mkr/år med den bemanningen, boendestrukturen och externplaceringar har i dagsläget. I och med det gör verksamheten en kartläggning och individplan för alla anvisade ungdomar till Nora kommun som är kopplad till bemanningen och de belagda platserna på kommunens HVB för att anpassa det till det nya ersättningssystemet.

Gemensamma poster

Under gemensamma poster redovisas i huvudsak kommunens pensionskostnader, förändring av semesterlöneskulden samt återföring av utfördelade kapitaltjänstkostnader mm.

Ekonomiskt utfall

Ett underskott mot budget redovisas med 708 tkr. Här ingår den engångspost för slutreglering av pensionsåtgående för Ädelreformen om 4 336 tkr som redovisas som extraordinär intäkt. Här ingår även nedskrivning av övervärde avseende exploateringsmark med minus 4 097 tkr. Slutligen har årets pensionskostnader överstigit budget med 1 628 tkr vilket till viss del kompenseras av lägre arbetsgivaravgifter för ungdomar samt lägre semesterkultsökning än budgeterad.

Avskrivningar

Avskrivningar avser redovisning av kommunens anläggningstillgångar och dess värdeminskning.

Ekonomiskt utfall

Avskrivningarna understiger budgeten med 1 129 tkr, vilket förklaras av lägre investeringar för både 2015 och 2016 än vad som budgeterade avskrivningar grundat på.

Skatteintäkter

Denna post innehåller skatter och bidrag från staten, uppdelat i allmän kommunalskatt, inkomst- och kostnadsutjämningsbidrag, regleringsbidrag och LSS-utjämningsbidrag samt fastighetsavgiften.

Årets händelser

Under året har skatteprognoserna från Sveriges kommuner och landstings (SKL) för bland annat preliminära slutavräkningen förändrats vid varje ny skatteberäkning. Preliminära slutavräkningen är en korrigeringspost som beaktar förväntad skattekraft under innevarande år.

Ekonomiskt utfall

Kommunen budgeterade en förväntad återbetalning av skatteintäkter (slutavräkning) om minus 900 tkr men resultatet blev minus 2 161 tkr. Kommunen kompenseras med att utjämningsystemet gav mer statsbidrag till kommunen om 922 tkr. Resultatet blev därmed ett budgetöverskridande på 339 tkr.

Finansnetto

Kommunens finansnetto, det vill säga skillnaden mellan finansiella intäkter och finansiella kostnader, var 3,2 mkr. De finansiella intäkterna består främst av utdelning från Kommuninvest, borgensavgifter och avkastning på likvida medel. De finansiella kostnaderna består till största delen av räntekostnad på intjänade pensionsför-
måner.

Årets händelser

En åtgärd har gjorts för att erhålla lite ränta under året och det var att kommunen avsatte 25 000 tkr på statens skattekonto, vilket inbringade drygt 88,6 tkr. I övrigt har inga likvida medel placerats.

Ekonomiskt utfall

Det positiva finansnetto resultat har sin främsta förklaring i Kommuninvest resultat 2015 som utbetalades under året.

Finansiella nyckeltal över de senaste tre åren

NORA KOMMUN	År 2016	År 2015	År 2014
Antal invånare per den 31 december	10 665 inv.	10 502 inv.	10 352 inv.
Skattesats	21,75 kr	21,75 kr	21,78 kr
Skatter och bidrag	583 185 tkr	550 196 tkr	540 228 tkr
Skatter och bidragsförändring mellan åren	6,0 %	1,8 %	3,6 %
Skatter och bidragsförändring mellan åren	32 989 tkr	9 968 tkr	18 731 tkr
Nettokostnad inklusive avskrivningar och jämförelsestörande poster	578 080 tkr	550 100 tkr	539 438 tkr
<i>Varav återbetalning av AFA premie</i>		4 154 tkr	
<i>Varav slutreglering av pensionsåtagande för Ädelreformen</i>	4 336 tkr		
Nettokostnadsförändring mellan åren	5,1 %	2,0 %	5,9 %
Nettokostnadsförändring mellan åren	27 980 tkr	10 662 tkr	29 886 tkr
Nettokostnadsförändring mellan åren exklusive jämförelsestörande poster	5,1 %	2,7 %	4,1 %
Nettokostnadsförändring mellan åren exklusive jämförelsestörande poster	28 162 tkr	14 816 tkr	21 245 tkr
Nettokostnadernas andel av skatter och bidrag	99,1 %	100,0 %	99,9 %
Finansnetto inklusive pensionsränta	3 236 tkr	1 971 tkr	2 967 tkr
Årets resultat (Förändring av eget kapital)	8 341 tkr	2 067 tkr	3 757 tkr
Resultat exklusive jämförelsestörande poster	4 005 tkr	-2 087 tkr	3 757 tkr
Årets resultat i förhållande till skatter och bidrag	1,4 %	0,4 %	0,7 %
Nettoinvesteringar	32 927 tkr	15 669 tkr	18 974 tkr
Avskrivningar	13 143 tkr	14 010 tkr	14 099 tkr
Nettoinvesteringar/nettokostnad	5,7 %	2,8 %	3,5 %
Avskrivningar/nettoinvesteringar	39,9 %	89,4 %	74,3 %
Tillgångar	376 960 tkr	355 550 tkr	383 286 tkr
Skulder/avsättningar	167 502 tkr	154 433 tkr	184 236 tkr
Eget kapital	209 458 tkr	201 117 tkr	199 050 tkr
Soliditet	55,6 %	56,6 %	51,9 %

NORA KOMMUN	År 2016	År 2015	År 2014
Resultatutveckling (årets resultat/eget kapital)	4,0 %	1,0 %	1,9 %
Förändring av tillgångar	6,0 %	-7,2 %	18,4 %
Likviditet	85 955 tkr	99 510 tkr	50 533 tkr
Långfristig låneskuld			
Kortfristig låneskuld	117 627 tkr	107 698 tkr	138 330 tkr
Ansvarsförbindelse (Pensionsförpliktelser)	268 045 tkr	289 160 tkr	298 236 tkr
Resultat per invånare	782 kr	197 kr	363 kr
Likviditetsdagar (likviditet/nettodriftkostnad)	39 dgr	47 dgr	24 dgr
Skatteväxling/skatteförändring		-0,03 kr	
Kommunal skatt	21,75	21,75	21,78
Landstingsskatt	11,55	11,55	11,52
Avgift Svenska kyrkan	1,38	1,33	1,33
Begravningsavgift	0,38	0,43	0,39
Totala skattesats	35,06	35,06	35,02

Investeringsredovisning

Investeringsutgifterna för året uppgår till 37 777 tkr, vilket är 77,9 procent av investeringsbudgeten, fördelat på 74 investeringsposter. Tabellen visar på årets budgeterade investeringar, bokförda investeringsutgifter netto och avvikelse gentemot budgetramen.

INVESTERINGSUTGIFTER	Budget År 2016	Bokförd utgift	Budget- avvikelse
CENTRAL ADMINISTRATION			
IT-stöd Arkivredovisningssystem Klara	50 tkr	41 tkr	9 tkr
Småbåtshamn upprustning bommar och bryggor	500 tkr	333 tkr	167 tkr
Gula villan Alntorps Ö, takreparationer	400 tkr		400 tkr
Fordon vaktmästarna	250 tkr	383 tkr	-133 tkr
Trängbo nya bryggor, sandstranden	250 tkr	164 tkr	86 tkr
Toaletten strandpromenaden invändigt/utvändigt	200 tkr	67 tkr	133 tkr
IT-avdelningen	2 000 tkr	1 994 tkr	6 tkr
Nybyggnation Hagbyängars förskola 2	1 200 tkr		1 200 tkr
Centralkyla Hagbyängars förskola 1	400 tkr		400 tkr
Ombyggnation Ås kök 2016	300 tkr	324 tkr	-24 tkr
Kostverksamhetens budgetram för investeringar utöver Ås och Hagbyängars förskola 2	100 tkr	207 tkr	-107 tkr
SUMMA	5 650 tkr	3 513 tkr	2 137 tkr
BILDNING			
IT-satsningar Administration	600 tkr	611 tkr	-11 tkr
Nätverk	50 tkr	105 tkr	-55 tkr
WLAN-utrustning	50 tkr	42 tkr	8 tkr
Övrig IT-investering	100 tkr	39 tkr	61 tkr
IKT-klassrum	200 tkr	197 tkr	3 tkr
Karlsäng	210 tkr	198 tkr	12 tkr
Lärkesskolan Gyttopsskolan	150 tkr	148 tkr	2 tkr
Ås skola	120 tkr	119 tkr	1 tkr
Järntorgskolan	150 tkr	176 tkr	-26 tkr
Fritidsgårdar	25 tkr	24 tkr	1 tkr
Hjernet	85 tkr		85 tkr
Resursen markiser	120 tkr	104 tkr	16 tkr
Förskoleområde 1, Marstrandshagen	25 tkr	45 tkr	-20 tkr
Förskoleområde 2, Inv s-a Haga, Gyttop m.fl.	90 tkr	111 tkr	-21 tkr
Sagoskatten - Ingår i 2017 års budget		348 tkr	-348 tkr
Förskoleområde 3	25 tkr		25 tkr
SUMMA	2 000 tkr	2 267 tkr	-267 tkr

INVESTERINGSUTGIFTER	Budget År 2016	Bokförd utgift	Budget- avvikelse
SOCIALTJÄNST			
Inventarier Tullbackagården, upprustning etappvis	50 tkr		50 tkr
Inventarier Hagby Ångar upprustning etappvis	50 tkr	61 tkr	-11 tkr
Byte av dåliga sängar särskilda boenden	200 tkr	389 tkr	-189 tkr
Madrasser Tullbackagården och Hagby Ångar	210 tkr	219 tkr	-9 tkr
Mobila lyftar	50 tkr	38 tkr	12 tkr
Klädskåp hemtjänsten	150 tkr	39 tkr	111 tkr
Inventarier tvättstuga Tullbacken	200 tkr		200 tkr
Möbler KommunRehab	40 tkr	34 tkr	6 tkr
Inredning f.d. kök Tullbackagården för hjälpmedelshandling	50 tkr	39 tkr	11 tkr
Nytt passersystem på Rådhuset	125 tkr	116 tkr	9 tkr
Ombudgeras Kvalitetsledningssystem	200 tkr		200 tkr
SUMMA	1 325 tkr	935 tkr	190 tkr
TILLVÄXT OCH UTVECKLING			
Uppgradering av hemsidan visitnora.se	120 tkr	122 tkr	-2 tkr
Konsthallen, Biografen, Bryggeriet	50 tkr	46 tkr	4 tkr
Mätinstrument för vatten, luft mm i simhallen	50 tkr	42 tkr	8 tkr
Utbyte inventarier i biblioteket	50 tkr	50 tkr	
SUMMA	270 tkr	260 tkr	10 tkr
TEKNISK VERKSAMHET			
Ombyggnad av gator o beläggningsarbete enl. planinventering	2 000 tkr	2 066 tkr	-66 tkr
Ombyggnad i Ås i samband med VA-omb, Etapp 3	1 500 tkr	1 176 tkr	324 tkr
Ombyggnation Nora torg	1 400 tkr	1 425 tkr	-25 tkr
Hagbydammen (beroende på vilket alternativ)	500 tkr	36 tkr	464 tkr
Smedgården projektering, byggnation gata	500 tkr	527 tkr	-27 tkr
Cykelväg Alvågen - Pershyttan. Beräknad utgift till 800 tkr minus 50 % i regionala bidrag	400 tkr	177 tkr	223 tkr
Reinvestering av gatljusnät (2016: Bergmästarvägen)	400 tkr	413 tkr	-13 tkr
Pendlarparkering Herrgårdsgatan.	360 tkr	425 tkr	-65 tkr
Trafikåtgärder o Tillgänglighetsanpassning	300 tkr	173 tkr	127 tkr
Trafiklösning nya förskolan	200 tkr	267 tkr	-67 tkr
Infart järnvägsområdet	150 tkr	139 tkr	11 tkr
Projekt Vinterljus (Bruttoutgift 285 tkr - Bidrag från Sparbasstiftelsen 85 tkr och Köpmannaföreningen 50 tkr)	150 tkr	150 tkr	
Vindskydd Resecentrum. Beräknad utgift till 300 tkr minus 50 % i Citybanebidrag.	150 tkr	147 tkr	3 tkr
Cykelställstak Resecentrum. Beräknad utgift till 200 tkr minus 50 % i Citybanebidrag.	100 tkr	109 tkr	-9 tkr
Ombudgeras Bryggeriet	182 tkr	18 tkr	164 tkr
Ombudgeras Lärkesdammen	113 tkr	29 tkr	84 tkr
TA lokalgata Fibbetorp 1:16	750 tkr	571 tkr	179 tkr
Dagvattenhantering efter VA-inventering	350 tkr	567 tkr	-217 tkr
Lekplats Dalsta	600 tkr	746 tkr	-146 tkr
Parkutrustning samt nyinvestering i träd och planteringar	240 tkr		240 tkr
Lekplatser i allmänhet	60 tkr		60 tkr
Omklädningsrum ishockeyhallen, ombyggnad	5 000 tkr	230 tkr	4 770 tkr
Armatyrbyte Digerbergets elljusspår	400 tkr	283 tkr	117 tkr
Staket (bl.a. Ängarna, Gyttorp)	250 tkr	289 tkr	-39 tkr
Projektering av kommunens fotbollsplaner, varav omb 240 tkr	440 tkr	66 tkr	374 tkr
SUMMA	16 495 tkr	10 029 tkr	6 466 tkr
SUMMA SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET	25 740 tkr	17 004 tkr	8 536 tkr

INVESTERINGSUTGIFTER	Budget År 2016	Bokförd utgift	Budget- avvikelse
TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET			
Östra stranden, del 2 och 3	17 000 tkr	16 287 tkr	713 tkr
Ledningsnätsarbete och dagvatten	3 000 tkr	2 730 tkr	270 tkr
Nora Reningsverk	1 000 tkr		1 000 tkr
Svinamotabacken		506 tkr	-506 tkr
VA-anläggningar div mindre arbete	500 tkr		500 tkr
TA VA-ledning Fibbetorp 1:16	1 150 tkr	1 150 tkr	
Asfaltering på återvinningscentralen Ängarna	100 tkr	100 tkr	
SUMMA TAXEFINANSIERAD VERKSAMHET	22 750 tkr	20 773 tkr	1 977 tkr
TOTALT	48 490 tkr	37 777 tkr	10 513 tkr

NoraBostäder AB

NoraBostäder AB:s samtliga aktier ägs av Nora kommun. Ändamålet med bolagets verksamhet är att inom ramen för den kommunala kompetensen främja bostadsförsörjningen i kommunen. Bolagets verksamhetsuppdrag är att inom Nora kommun förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter eller tomträtter med bostäder, affärlägenheter, förvaltningslokaler och därtill hörande kollektiva anordningar.

NoraBostäder har 658 bostäder och prima lokalytor på drygt 3 700 kvm. Efterfrågan är hög, uthyrningsgraden ligger på cirka 99 procent. Under 2016 gjordes en omflyttning i 105 bostäder.

Förlust för helåret 2016 efter finansiella poster uppgick till cirka 4,8 Mkr. Budgeterat resultat exklusive nedskrivning för 2016 uppgick till 0 Mkr. Den största skillnaden jämfört med budgeten är nedskrivning enligt gällande redovisningsregler av den nyproducerade bostadsfastigheten Smedgården med cirka 6,5 Mkr. Det innebär att resultatet exklusive nedskrivning uppgår cirka 1,7 Mkr. Detta resultat är till största delen föranledd av lägre räntekostnader och lägre reparationskostnader.

Hyreshöjningen för bostäder 2016 slutade på 0,5 procent från den 1 januari.

Under 2016 slutfördes produktionen av 23 nya bostäder i kvarteret Smedgården. Inflyttningsdatum var den 1 juni 2016. Per den 31 december återstår endast en vakant lägenhet.

Andra större investeringsprojekt var fasad-, tak-, och fönsterbyte (Vargtorpet 1), ombyggnad av värmesystem (Elvstorp 1), installation av ny styr- och reglerutrustning (Elvstorp 1), markarbeten innergården (Korpen 4-5), energieffektivisering byte kvicksilver till LED (Korpen 4-5, Hässjan 7, Bacchus 17), byte ventilationsaggregat (Pelikan 5,11), fönsterbyte (Pelikan 5,11), Takbyte (Gästgivaren, Gyttopp 5:3), Nya uteplatser (Gästgivaren, Gyttopp 5:3), fasadrenovering (Svartsjö, Gyttopp 5:3), fasad-, tak-, och fönsterbyte (Röda gården, Gyttopp 5:3) samt uppbyggnad av nedslitna lägenheter. Efterfrågan bedöms som fortsatt hög. För 2017 blir hyreshöjningen för bostäder 0,8 procent.

Nora Fastigheter AB

Nora Fastigheter AB:s samtliga aktier ägs av Nora kommun. Ändamålet med bolagets verksamhet är att inom ramen för den kommunala kompetensen främja lokalförsörjningen i kommunen. Bolagets verksamhetsuppdrag är att inom Nora kommun förvärva, avyttra, äga, bebygga och förvalta fastigheter eller tomträtter med bostäder, affärlägenheter, förvaltningslokaler och därtill hörande kollektiva anordningar.

Nora Fastigheter äger och förvaltar cirka 63 000 kvm prima lokalytor och 62 seniorbostäder. Största kund är Nora kommun som står för drygt 75 procent av förhyrningarna. I dessa förhyrningar innefattas skolor, förskolor, vårdboende samt verksamhets- och förvaltningslokaler fördelade i kommunens tätorter. Övriga förhyrningar sker till företag, föreningar och organisationer. De lokalerna finns främst i centrala Nora, Pershyttans industriområde och kvarteret Bryggeriet.

Vinsten för helåret 2016 efter finansiella poster uppgick till cirka 1,8 Mkr. Resultatet är till största delen föranledd av lägre räntekostnader och lägre reparationskostnader. Trots vinsten 2016 är det genomsnittliga resultatet för perioden 2010-2016 endast plus 71 tkr, vilket innebär att bolaget i snitt över den tidsperioden endast redovisat små överskott. Budgeterat resultat för 2016 uppgick till 0 Mkr.

Under 2016 har nybyggnation av förskolan pågått och inflyttning har skett januari 2017. Andra investeringsprojekt under året var brandskyddsåtgärder vid vårdboendet på Hagby Ängar (Trängen 3-4), Installation av ny brandlarmanläggning i Marstrandshagens förskola (Talgoxen 2), byte av glasparti i Simhallen (Bikupan 18), byte av ventilationsaggregat i Biblioteket (Höken 8) och Tullbackagården (Göken 24), markarbeten på gården vid Tullbackagården (Göken 24), Målning av plåttak på Lärkeskolan (Tegelbruket 3), byte av ställverk vid Hagby Ängar (Trängen 3-4), byte av ventilationsaggregat för Daglig verksamhet (Trängen 3-4), byte av tak på Hus 12 (Trängen 3-4), byte av panna för spetsvärme från olja till el vid Järnboås skola (Lindesby 14:10) samt totalrenovering kök på Ås skola (Åshyttan 4:65).

Efterfrågan bedöms som fortsatt hög. Eventuella ändringar i kommunens framtida lokalanvändning kommer i hög grad att påverka verksamheten i bolaget. Under året har det förhandlats om uthyrning av några vakanta lokaler i Bryggeriområdet och avtal har tecknats med inflyttning under våren 2017.

Nora Kommuns Organisation 2016

KOMMUNSTYRELSEN 2016		
Namn	Uppdrag	Parti
Solveig Oscarsson	Ordförande	S
Margareta Eriksson	Vice Ordförande	S
Per Andreasson	Ledamot	S
Hans Knutsson	Ledamot	S
Ulla Bergström	Ledamot	S
Bror-Erik Israelsson	Ledamot	S
Camilla Andersson-Larsson	Ledamot	V
David Stansvik	Ledamot	V
Tom Rymoén	Ledamot	M
Helena Vilhelmsson	Ledamot	C
John Sundell	Ledamot	KD
Birgitta Borg	Ledamot	L
Ove Göthlin	Ledamot	SD
Pia-Maria Johansson	Ledamot	Lpo
Bertil Rodén	Ledamot	NP

ORGANISATION 2016		
Ulf Carlsson	Kommunfullmäktiges Ordförande	S
Ulf Carlsson	Valberedningens Ordförande	S
Jan Kallenbäck	Revisionens Ordförande	Opol
Solveig Oscarsson	Kommunstyrelsens Ordförande	S

VERKSAMHET 2016		
<i>Jan Norlund</i>	<i>Kommunchef</i>	-
<i>Henric Lundberg</i>	<i>Verksamhetschef - Utbildning</i>	-
<i>Tommy Henningsson</i>	<i>Verksamhetschef - Omsorg</i>	-
<i>Lars Skoghäll</i>	<i>Verksamhetschef - Tillväxt och utveckling</i>	-

BOLAG, GEMENSAMMA NÄMNDER, KOMMUNALFÖRBUND 2016		
Bror-Erik Israelsson	Nora Fastigheter AB Ordförande	S
<i>Eva Henebäck</i>	<i>Nora Fastigheter AB Verkställande direktör</i>	-
Bror-Erik Israelsson	NoraBostäder AB Ordförande	S
<i>Eva Henebäck</i>	<i>NoraBostäder AB Verkställande direktör</i>	-
Kristine Andersson	Bergslagens miljö- och byggnadsnämnds Ordförande	S
<i>Malin Sjöberg</i>	<i>Chef - Bergslagens miljö- och byggnadsförvaltningen</i>	-
Hans-Olof Hake	Bergslagens kommunaltekniks Ordförande	S
<i>Eva Jonsson</i>	<i>Chef - Bergslagens kommunalteknik</i>	-
Ameer Sachet	Nerikes Brandkårs Ordförande	S
<i>Per-Ove Staberyd</i>	<i>Brandchef</i>	-

Organisationen redovisar förhållandena per den 31 december 2016

Revisionsberättelse

Kompletteras efter att kommunfullmäktige antagit 2016 års bokslut